

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AFGANGS- OG AARSPRØVERNE

I

HORSENS LÆRDE SKOLE

I JUNI OG JULI 1890.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AFGANGS- OG AARSPRØVERNE

I

HORSENS LÆRDE SKOLE

I JUNI OG JULI 1890.

SKOLEEFTERRETNINGER. VED REKTOR A. NEERGAARD.

HORSENS.

FOGHS BOGTRYKKERI.

1890.

INDHOLD.

- I. AFGANGSPRØVERNE I 1889.
- II. DISCIPLENE.
- III. LÆRERNE. REKTORINDSÆTTELSEN.
- IV. UNDERVISNINGEN. 1. FAG- OG TIMEFORDELINGEN.
2. OVERSIGT OVER DET I SKOLEAARET 1889—1890
UDFØRTE ARBEJDE.
- V. SÆRSKILTE MEDDELELSER. 1. FORDRINGERNE VED
OPTAGELSEN. 2. KONFIRMATION I III KLASSE. 3.
MATHEMATISK-NATURVIDENSKABELIG AFDELING.
4. MINISTERIELLE SKRIVELSER.
- VI. SKOLEBENEFICIER OG LEGATER.
- VII. VIDENSKABELIGE SAMLINGER.
- VIII. UDTOG AF SKOLENS REGNSKABER.
- IX. AFGANGS- OG AARSPRØVERNE I 1890.

I. Afgangsprøverne.

Som Censorer ved Afgangsprøverne i 1889 fungerede:

Professor Dr. phil. J. Petersen, Medlem af Undervisningsinspektionen, som deltog i Bedømmelsen af dansk Stil og Naturlære i VI Kl., Matematik og Naturlære i IV Realklasse og Matematik i IV Kl.

Cand. A. Fjelstrup: Naturhistorie i IV Realkl. og IV Kl.

Cand. A. Ingerslev: Historie i VI Kl. og IV Realkl., Geografi i IV Realkl. og IV Kl.

Adjunkt J. C. Jacobsen: Latin og Græsk i VI Kl.

Cand. J. Magnussen: Engelsk i VI Kl. og IV Realkl.

Skoleforstander V. Petersen: Tysk i IV Realkl. og IV Kl.

Efter Skolens Anmodning vare desuden følgende Herrer saa venlige at deltage i Censuren:

Postmester Friis: Fransk i IV Realkl. og IV Kl.

Herredsfoged Muus: Historie i IV Kl.

Pastor Otterstrøm: Græsk i IV Kl.

Pastor J. Chr. Schmidt: Latin i IV Kl.

---

i. Til Afgangsprøven for Studerende indstillede sig 9 Kandidater, der bestode med følgende Karakterer:

Dimittenderne.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Dansk og Oldn.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Lat. Version.	Latin læst.	Latin ikke læst.	Græsk.	Naturlære.	Hovedkarakter.	Points.
P. F. Abell. f. 28. Marts 1872.	Mg. +	Mg.	Ug. ·:·	Mg. +	Mg.	Mg.	Mg. ·:·	Ug. ·:·	Mg. +	Mg. +	Ug. ·:·	Forste K.	101½
F. A. Andersen. f. 12. Juli 1871.	Mg.	Mg. +	Ug. ·:·	Mg. +	Mg. ·:·	Mg. ·:·	Mg.	Mg. +	Mg. +	Mg. ·:·	Ug.	Forste K.	98
M. M. C. Claudius. f. 29. Januar 1872.	Mg. ·:·	Mg. ·:·	Ug. ·:·	Mg. +	Mg. +	G.	Mg. ·:·	Mg.	Mg.	Ug. ·:·	Ug. ·:·	Forste K.	95½
A. Fogh. f. 26. Oktober 1868.	Mg. ·:·	G.	Mg. ·:·	G. +	Mg. ·:·	Mg. +	Tg.	G. +	G.	G. +	Mg.	Anden K.	80
A. V. Jacobsen. f. 18. Marts 1871.	G. +	G. ·:·	Mg.	Mg. ·:·	Mg. ·:·	Mg. ·:·	G.	Mg. +	Mg. ·:·	Mg.	Mg.	Forste K.	87½
A. N. J. Lauesgaard. f. 20. Juni 1868.	Mg. ·:·	Mg. +	Ug. ·:·	Mg. +	Mg.	Tg. +	Mg.	Ug. ·:·	Mg. ·:·	Mg. ·:·	Mg. +	Forste K.	88½
H. Rasmussen. f. 7. September 1869.	G. +	G. +	Mg. ·:·	Mg. +	Mg.	Ug. ·:·	Mg.	Mg. ·:·	Mg. +	G. +	G. +	Forste K.	92½
J. P. Rosenmeier. f. 11. Oktober 1870.	Mg.	Mg.	Ug. ·:·	Mg. +	Ug. ·:·	Ug. ·:·	Mg.	Ug.	Ug. ·:·	Mg.	Ug.	Forste K.	104
G. Schütte. f. 17. Januar 1872.	Mg. ·:·	G. ·:·	Mg. +	Mg.	Mg. ·:·	Ug. ·:·	G.	Mg.	Mg. +	Mg. ·:·	Mg. ·:·	Forste K.	91½

Til 1ste Karakter med Udmærkelse kræves 105 Points, til 1ste Kar. 84 P., til 2den Kar. 63 P., til 3die Kar. 42 P.

2. Almindelig Forberedelsexamen bestode alle Disciplene i IV Realklasse med følgende Karakterer:

Dimittenderne.	Dansk Stil.	Dansk.	Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Regning.	Arithmetik.	Geometri.	Naturhistorie.	Naturlaere.	Orden m. skriftl. Arbejder.	Points.
A. Braae. f. 1. Juli 1872.	G. +	G.	Mg.	G.	—	Mg. ÷	Tg. +	Ug. ÷	Tg. +	G. ÷	Mg. +	Mg. +	Mg. +	84 $\frac{3}{4}$
P. R. Drost. f. 29. August 1873.	G. +	Mg. +	Mg. +	Mg. ÷	Mg.	G. +	Ug. ÷	Ug.	Ug. ÷	Ug.	Ug. ÷	Ug.	Mg. ÷	113
H. C. Gydesen. f. 7. Juli 1872.	Mg. ÷	G. +	G. ÷	Mg. ÷	Mg.	Mg. ÷	Tg.	Ug.	Mg. +	Ug.	Ug. ÷	Mg. +	Mg. ÷	96 $\frac{3}{4}$
G. M. Holst. f. 27. Oktober 1872.	Mg.	Mg.	G. +	Mg. ÷	Mg. ÷	Mg.	Mg.	G.	G. +	Mg. ÷	Mg.	Mg. ÷	Mg. +	103 $\frac{3}{4}$
C. J. Kjær. f. 9. Juni 1872.	G. ÷	G.	G. ÷	Mg. +	Mg.	Mg.	Mg. ÷	G.	G. ÷	Tg.	Mg. ÷	Mg. +	Mg.	82 $\frac{3}{4}$
P. J. M. Kornerup. f. 2. April 1872.	G.	Mg. ÷	G.	Mg.	—	Mg. ÷	Mg. +	Mdl. ÷	Mdl. +	Tg. ÷	Mg.	Mg. +	Mg. ÷	55 $\frac{3}{4}$
K. Langhorn. f. 23. November 1871.	G.	Mg. ÷	G.	G.	—	Tg.	G.	G.	G.	Tg. +	G.	Mg. +	G. +	74
J. Chr. R. Quist. f. 3. Juni 1874.	G. +	Mg. +	Mg. ÷	Mg. ÷	G.	G.	Tg. +	G.	G. ÷	G. ÷	Mg.	G. +	Mg. +	89 $\frac{3}{4}$
J. V. Wittrup. f. 19. April 1873.	G. +	Mg.	Mg. ÷	Mg.	G. ÷	Ug. ÷	Mg. +	G. ÷	Tg.	Mdl. +	Mg. ÷	Mg. ÷	Mg. ÷	83

Til „Bestaaet med Udmærkelse“ kræves med 3 fremmede Sprog 120 Points, med 2 fr. Spr. 112 $\frac{1}{4}$ P.

Til „Bestaaet“ med 3 fremmede Sprog 48 P., med 2 fr. Spr. 45 P.

3. Fjerde Klasses Hovedexamen bestode alle Klassens Disciple med følgende Karakterer:

Examinanderne.	Tysk.	Geografi.	Naturhistorie.	Arithmetik.	Geometri.	Points i de afsluttede Fag.	Dansk Stil.	Historie.	Latin.	Græsk.	Fransk.	Naturlære.	Saaler Pointsantal.
O. P. V. J. Brandt. f. 28. Maj 1872.	G.	Mg.	Mg.	G. +	G. +	30½	G. ÷	Mg. +	G. +	Tg. +	G. +	—	60½
J. V. Elberling. f. 14. August 1873.	G. +	Mg. +	Ug.	Ug. ÷	Ug.	36½	Mg. ÷	Ug.	Mg.	G. +	Mg. +	—	78
E. Glud. f. 23. November 1871.	Mg. ÷	G. ÷	Mg. ÷	Tg.	G. ÷	21	Mg. ÷	Mg.	G.	G.	Mg.	—	56
U. Hald. f. 24. Maj 1874.	G.	Tg.	Tg. +	G. ÷	Mg. ÷	18½	G.	Tg. +	G. +	G.	Ug. ÷	—	49½
E. Hansen. f. 1. Maj 1873.	Mg. ÷	Ug. ÷	G. ÷	Mg. ÷	Mg. +	31½	G. +	Mg.	G. +	Mg. ÷	Ug. ÷	—	69½
H. Hansen. f. 4. August 1871.	Mg.	Mg.	Mg. ÷	Mg. ÷	Mg. +	34	Mg.	Mg.	G. +	Mdl.	Mg.	—	59½
P. Hansen. f. 2. April 1872.	Ug. ÷	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	39½	Mg.	Ug.	Ug. ÷	Ug.	Ug. ÷	—	85½
C. F. Harries. f. 23. Oktober 1872.	Mg. ÷	G.	Mg. ÷	G. ÷	Mg. ÷	27½	Mg. ÷	Tg.	G.	—	G.	Mg. ÷	56½
A. Ingerslev. f. 1. Juni 1872.	G. +	Mg. ÷	Mg. ÷	G. ÷	Ug. ÷	29½	G. +	Tg. +	G. +	—	G. +	Mg.	61½
N. M. E. Mikkelsen f. 6. August 1872.	Tg.	Mg.	Tg. +	G. ÷	Mg. +	20½	G. +	Mg.	G.	—	G. +	G. +	55½
R. Moth. f. 21. Februar 1873.	Mg.	Ug. ÷	Mg. ÷	Ug. ÷	Ug. ÷	28½	G. +	Mg. ÷	G. ÷	—	Mg. ÷	Ug. ÷	69½
M. S. M. Møller. f. 8. November 1872.	Mdl.	Mg.	G. +	Mg.	Mg. ÷	19	G.	G.	Tg. +	Tg. +	Mg. ÷	—	42½
A. J. V. F. Nielsen. f. 16. Februar 1873.	Mg. ÷	Mg.	Mg. ÷	Ug. ÷	Mg.	34½	G. +	Mg. +	Mg. ÷	G.	G.	—	70
J. P. Pedersen. f. 13. Juli 1873.	G. +	Mg. +	Mg. +	Mg. +	Mg. +	35	Mg. ÷	G.	Mg.	G.	Mg. +	—	72½
M. B. Petersen. f. 7. Februar 1871.	Mg. ÷	Mg. +	Mg. ÷	Ug. ÷	Mg.	34½	G. +	Mg. ÷	Mg.	Mg.	Mg. +	—	75
K. L. Stallknecht. f. 15. August 1873.	G.	Mg. +	G. ÷	Tg. ÷	G. ÷	28½	G.	Mg. ÷	Mg. ÷	—	G. +	G. ÷	51½
F. P. Tranekjær. f. 3. April 1873.	G. +	Mg.	Mg. ÷	G. ÷	Mg.	29½	G. +	Mg. ÷	Mg.	G. ÷	G.	—	64½

Ved Prøven i latinsk Stil fik M. K. Mikkelsen Tg.,
H. T. Hansen Mg. ÷, A. M. Jensen G. og S. Friis G. ÷.

Til de skriftlige Prøver modtoges fra Ministeriet følgende Opgaver:

Afgangsexamen for Studerende:

Dansk Stil (fri Opgave):

Agerdyrkningen som Kulturens Begyndelse.

Dansk Stil (bunden Opgave):

Om H. C. Ørstedes Opdagelse og de vigtigste Opfindelser, der ere blevne en Følge af den.

Fransk Stil.

Paa et Kaart, der er udgivet 1792 af den svenske Baron Hermelin, findes Navnet Kasuando angivet i den nordlige Del af Finland¹⁾. Siden Landets Forening med Rusland er denne Flække bleven Kirkeby²⁾, skjønt den kun omfatter sex plumpt opførte, fattige og forfaldne Boliger. Disse beboes af Finlændere³⁾, som ikke have andre Hjælpkilder end Udbyttet af deres Fiskeri og af deres Kvæg. Egnen, som omgiver dem, gjenemskæres af Muonio-Elven og bliver ofte oversvømmet. Man kan hverken dyrke den eller besaa den, og naar Sommeren er varm nok til, at Høet kan tørres, er det et heldigt Aar. Præstens Bolig bestaar, ligesom Bøndernes, af flere Træhytter. Der er en Have, hvor han har faaet Roer til at gro, og en Avlsgaard, som han selv driver. Thi hans Indtægter ere saa beskedne, at han næppe vilde kunne have sit Udkomme, dersom han ikke levede ligesom Bønderne, og dersom han ikke, ligesom de, havde sin Høhøst og sin Hjord. Størstedelen af hans Sognefolk ere saa fattige, at de næppe kunne betale ham en Franc for en Begravelse eller et Bryllup. I denne afsidesliggende Bopæl, hvor alt, hvad der tjener til det daglige Livs Fornødenheder, maa betales meget dyrt, lykkes det kun ved en stræng Sparsommelighed Præsten at sørge for sin Families Underhold.

¹⁾ Finlande. ²⁾ chef-lieu de paroisse. ³⁾ Finlandais.

Latinsk Version.

Videntes principes regni Sueciæ regem Albertum ad tyrannidem esse conversum, nuntios miserunt ad Margaretam, Daniæ et Norvegiæ reginam, rogantes, ut in tantis angustiis se consiliis et auxiliis adjuvare dignaretur; sic enim et Daniæ reges et Norvegiæ olim facere consueverunt. At illa, paternæ calliditatis et ambitionis avaritiæque

non expers, coepit animo volvere, quonam modo posset etiam Sueciæ regnum duobus, quæ jam habebat, adjungere. Aptum igitur tempus advenisse rata, ante sibi certa ab iis promissa dari volebat, quam opem iis polliceretur. Quare coepit blando sermone eos inducere, ut pro regni legibus suisque privilegiis viriliter et animose armis certarent, neu sinerent regnum tam gloriosum tótque victoriis insigne per viles et ignobiles peregrinos occupari; rursus memorabat, quam benigne quamque humane ipsa inter eos dominatura esset, si eorum facta esset regina. Quibus illi auditis, simul angustiis undique pressi, promiserunt, se dominam illam assumpturos, si fideliter suis necessitatibus subvenisset. Exinde, Margaretæ auxilio freti, regi Alberto obedientiam subtrahere omnique ratione se aperte ei opponere coeperunt, dicentes, eum non rite electum regem, sed violenter sibi ingestum¹⁾ esse; contra quos quum ille vehementius se crexisset et omnibus viribus eniteretur, ut seditionem comprimeret, totum regnum per aliquot annos bello ardebat, urbes comburebantur, rustici spoliabantur, terraque pæne relinquebatur inculta. Denique Margareta, quam rex imprudens variis contumeliis lacessivisse dicitur, exercitum suum duce Henrico Parow vel, ut alii narrant, Ivaro Lykke in Sueciam misit, quocum principes Suecorum seditiosi se mox conjunxerunt; contra Albertus validum exercitum contraxerat, quem maxime auxiliis e Germania arcessitis firmaverat. In Fala²⁾, qui est saltus Vestrogotiæ, a. d. v. Kal. Martias anni MCCCCLXXXIX proelium commissum est, ante quod quum Germani gloriati essent, singulos se ternos Suecos non solum victuros, sed etiam ligaturos et, quocunque vellent, pulsuros esse, res longe alium habuit exitum. Captus est enim rex Albertus cum filio suo Erico et multis nobilibus, reliquo exercitu aut occiso aut passim fugiente.

¹⁾ ingero = paatvinger. ²⁾ Fala = Falen (hvorefter Fالكöping har Navn).

Almindelig Forberedelsesexamen og fjerde Klasses Hovedexamen:

Dansk Stil.

Beskrivelse af en eller anden dansk Egn.

Arithmetik.

1. A udsætter 9000 $\mathcal{R}$ til 2 pCt. halvaarlig; efter 4 Aars Forløb anbringer han $\frac{5}{9}$ af det, som Kapitalen er voxet til, til $2\frac{1}{2}$ pCt. halvaarlig; medens Resten bliver staaende til 2 pCt.

halvaarlig. Hvor meget vil A kunne hæve efter 8 Aars Forløb? Der forudsættes stadig Rente og Rentens Rente.

2. Find x af Ligningen

$$\sqrt{x-a^2} + \sqrt{x-b^2} = a-b,$$

specielt antages $a = b$.

3. Hvorledes bestemmes de to cifrede Tal, der have den Egenskab, at Forskjellen mellem Tallet og det Tal, der faas ved Ombytning af Cifrene, er et Tal med eet Ciffer? (dog ikke Nul).

Geometri.

1. I en retvinklet Trekant er Hypotenusen $2a$ og den ene Vinkel 30° . Tre Cirkler have deres Centrer i de tre Vinkel-spidses, og enhver af dem rører de to andre udvendig. Beregn Radierne og beregn det Areal, der ligger mellem de tre Cirkler.

2. En Trekant skal konstrueres; man kender den ene Sides tilsvarende Højde og Median og véd, at denne Side er dobbelt saa stor som en af de andre Sider.

Praktisk Regning (Alm. Forberedelsesexamen).

1. 1080 Td. Hvede ere kjøbte for 11 $\mathcal{R}$ 21 $\mathcal{S}$ pr. Td. og sælges efter Vægt. En Td. vejede ved Kjøbet 215 ℓ , der ved at ligge svandt $1\frac{2}{3}$ pCt. Ved Salget vindes $8\frac{1}{3}$ pCt. paa Indkjøbsprisen. Find Salgsprisen for 100 ℓ .

Hvis der var indkjøbt det dobbelte Antal Tdr., medens de øvrige Forhold vare som ovenfor, hvilken blev da Salgsprisen?

2. En cylinderformet Beholder, hvis Grundflades Radius (r) er 9,7538 Fod, er fyldt til en Højde (h) = 3,4769 Fod med Saltvand, hvis Vægtfylde er 1,1407, og som indeholder 7 pCt. Salt. Hvor mange Pd. Salt er der i Opløsningen? Hvor mange pCt. Salt vil der blive, hvis der afdampes 55107,3 Pd. Vand? Cylindrens Kubikindhold er $\pi r^2 h$; $\pi = 3,1416$. 1 Kubikfod Vand vejer 61,987 Pd. (Logarithmer anvendes).

Engelsk Version (Alm. Forberedelsesexamen).

In the first year of its existence the Eddystone lighthouse was the scene of a dark tragedy. It was then kept by two men who relieved ¹⁾ each other to keep watch and put up fresh candles. One day a signal of distress was seen flying from the tower. The system of signalling was not greatly developed at

that time, and besides the sea was so bad that boats could not approach near enough to speak to the keepers of the lighthouse. What was going on inside? The most alarming conjectures ²⁾ ran along the coast, but yet at nightfall the light still burned. The two keepers had mothers; they were married, and great was the anxiety of the poor women. At last, though the weather was still alarming, sailors were able to land on the reef with some difficulty. A revolting ³⁾ smell filled the whole tower, and at once announced the presence of a corpse. Only one man was alive, and what that man had suffered could be guessed from his paleness, his gloomy silence, and his thin and feeble limbs. His comrade had been dead for nearly a month: his first idea had been to cast the body into the sea. When about to do so, he was restrained ⁴⁾ by a frightful reflection that crossed his brain. Would he not be accused of being an assassin? Would not the human law cry in his ears, „Cain what hast thou done with thy brother?“ What witnesses could he call to his justification? Accordingly he made a clumsy coffin ⁵⁾ in which he laid his comrade, and with sublime ⁶⁾ courage undertook to watch the light alone. But the supernatural efforts and the constant presence of death completely broke him down, and the men who first came to rescue him fancied that they saw a corpse guarded by a ghost.

1) to relieve, at afløse. 2) conjecture, Gising. 3) revolting, afskyelig. 4) to restrain, at holde tilbage. 5) coffin, Kiste. 6) sublime, ophøjet.

Latinsk Stil (Fjerde Klasses Hovedexamen).

Oraklet havde befalet Athenienserne at bringe Theseus's Ben til Athen og begrave ¹⁾ dem med store Hædersbevisninger; men alle troede, at han var begravet paa Øen Scyrus. Da nu Cimon havde bemægtiget sig denne Ø, gjorde han sig Umage for at finde Graven ²⁾. Forgjæves spurgte han dem, som boede der, hvor Theseus laa. Medens han ivrigt søgte Stedet, skal han have seet, at en Ørn ³⁾, som sad paa en Gravhøj ⁴⁾, skrabede ⁵⁾ med Klørerne ⁶⁾ i ⁷⁾ Jorden ⁷⁾. Dette holdt han for et godt Varsel og befalede sine Folk at undersøge ⁸⁾ Stedet. Der fandt man en Kiste ⁹⁾, en Lanse og et Sværd. At dette var Theseus's Kiste, erkjendte de af mange Tegn ¹⁰⁾. Alt, hvad der var fundet, blev bragt om Bord ¹¹⁾ paa et Skib og fort til Athen. Da Athenienserne havde hørt, at Cimon vendte hjem med Theseus's Ben, vare de fulde af Glæde; Theseus, hvem de ydede ¹²⁾ guddommeligt Ære, fordi han havde bevist deres By

de største Velgjerninger, syntes dem at komme levende til Athen. Under stor Højtidelighed ¹³⁾ blev Kisten og Vaabnene bisatte ¹⁴⁾ midt i Byen.

1) begraver = sepelio. 2) Grav = sepulcrum. 3) Ørn = aquila. 4) Gravhøj = tumulus. 5) skraber i = eruo. 6) Klo = ungvís. 7) Jord = humus. 8) undersøger = scrutor, r. 9) Kiste = arca. 10) Tegn = indicium. 11) bringer om Bord = impono. 12) yder = habeo. 13) Højtidelighed = pompa, -ae. 14) bisætter = condo.

Til Prøven i Latin for Farmaceuter indstillede sig Jens Adolf Gjede Bøving, der bestod med Kar. G., og Marius Severin Hansen, der bestod med Mg. ÷.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Discipelantallet 121. Af disse udgik C. F. Larsen af II R inden Examen, og efter bestaaet Examen 9 af VI, 9 af IV R og 7 af IV S, nemlig: H. Hansen, C. F. Harries, A. Ingerslev, N. M. E. Mikkelsen, R. Moth, J. P. Pedersen og K. L. Stallknecht. Af de øvrige opflyttedes efter Skolens Hovedexamen til VI 13 (af 14 Disciple i V), til V 10 (af 17 i IV S), til IV S 12 (af 14 i III S), til IV R 11 (alle i III R), til III S 9 (af 10 i II S), til III R 8 (alle i II R og 1 fra II S), til II S 15 (af 19 i I S), til II R 9 (af 10 i I R). Efter Hovedexamen udmeldtes J. T. Jakobsen af II S, V. A. S. Münter af I S og S. K. V. Borup af I R. Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 22 Disciple. I Løbet af Aaret udmeldtes E. Glud og O. Brandt af V og N. P. Nielsen af I R. Antallet er nu 111, hvoraf 70 indenbys og 41 udenbys.

I nedenstaaende Fortegnelse ere Disciplene opførte i Bogstavorden med Angivelse af deres Fødsels-

dag samt Faderens Stilling og Opholdssted, naar dette ikke er Horsens. I de studerende Klasser betegner M, at vedkommende Discipel ikke læser Græsk, men i Stedet derfor Engelsk og Naturlære, i Realklasserne betegner r, at vedkommende Discipel ikke læser Fransk.

VI.

1. C. L. P. Anderskov, f. $^{12}/_{12}72$ (Rebslagermester i Svendborg). 2. J. F. Bentzen, f. $^{13}/_{3}71$ (Slagtermester). 3. R. Fogh, f. $^{24}/_{4}71$ (Redaktør). 4. S. Friis, f. $^{10}/_{12}69$ (Møller i Hylke). 5. E. Grabow, f. $^{4}/_{5}72$ (Præst i Gosmer). 6. P. B. Grove-Rasmussen, f. $^{11}/_{10}72$ (Apotheker i Odense). 7. J. R. Jørgensen, f. $^{20}/_{8}69$ (Bolsmand i Nøtrup). 8. V. Madsen, f. $^{23}/_{3}72$ (Vejer og Maaler). 9. E. Pedersen, f. $^{8}/_{1}70$ (Parcellist paa Træden Mark). 10. P. Pedersen, f. $^{6}/_{5}71$ (Murer i Hornsyld). 11. A. J. C. Petersen, f. $^{20}/_{11}71$ (Husmand paa Raarup Mark). 12. M. Thomsen, f. $^{7}/_{1}70$ (Skolelærer i Bredal). 13. F. C. G. K. Weltzer, f. $^{23}/_{4}71$ (afd. Malermester i Holstebro).

V.

1. J. V. Elberling, f. $^{14}/_{8}73$ (afd. Redaktør). 2. U. Hald, f. $^{24}/_{5}74$ (Herredsfoged). 3. E. Hansen, f. $^{1}/_{5}73$ (Dyrlæge). 4. H. P. Hansen, f. $^{2}/_{4}72$ (Snedker i Nim). 5. J. V. Hansen, f. $^{8}/_{12}72$ (Gaardejer i Bled). 6. A. M. Jensen, f. $^{16}/_{4}71$ (Præst i Borum). 7. M. S. M. Møller, f. $^{8}/_{11}72$ (Gaardejer i Torsted). 8. A. J. V. F. Nielsen, f. $^{16}/_{2}73$ (Hotelejer). 9. M. B. Petersen, f. $^{7}/_{2}71$ (Skolelærer i Ejstrup). 10. F. P. Tranekjær, f. $^{3}/_{4}73$ (Partikulier).

IV S.

1. E. Aae, f. $^{23}/_{6}73$ (Godsforvalter). 2. C. Christensen, f. $^{30}/_{3}74$ (Læderhandler). 3. C. M.

Christensen, f. $24/1173$ (Gaardejer i Enner). 4. Fl. W. Gall, f. $11/1073$ (Kjøbmand). 5. A. Gorm M, f. $5/974$ (Kjøbmand). 6. J. N. Lassen, f. $21/174$ (Distriktslæge). 7. E. Lund, f. $22/972$ (Gaardejer i Grumstrup). 8. S. M. Madsen, f. $12/772$ (Skolelærer paa Bygholm). 9. I. M. Meyer M, f. $18/175$ (Kjøbmand). 10. S. J. E. L. Nielsen, f. $29/174$ (Skolelærer i Gjedved). 11. C. F. Schrøder M, f. $30/1073$ (Skomagermester). 12. R. Theilgaard M, f. $21/273$ (Gasværksbestyrer).

IV R.

1. O. Fog, f. $17/1273$ (Konsul). 2. R. C. F. Hansen, f. $11/374$ (afd. Tandlæge). 3. J. M. Helms, f. $23/1073$ (Proprietær til Gjedvedgaard). 4. M. H. Levy, f. $22/274$ (Bryggeriejer). 5. J. C. L. Meyer, f. $30/1073$ (Forvalter paa Tybrind). 6. A. Mikkelsen r, f. $19/173$ (Forpagter paa Mosegaard). 7. E. Mortensen, f. $16/174$ (Skovrider paa Sofienlund, under Clausholm). 8. J. C. Pedersen r, f. $20/1171$ (Smed). 9. J. L. O. Petersen, f. $28/174$ (Mineralvandsfabrikant). 10. N. Raackmann, f. $16/274$ (Gfarmester). 11. Sergeant C. L. Rasmussen r.

III S.

1. L. C. Birch, f. $13/376$ (Lærer). 2. H. C. O. Brondt, f. $19/1174$ (Gaardejer i Klakring). 3. J. P. T. Gall M, f. $15/174$ (Restauratør). 4. M. S. Hansen, f. $17/471$ (Gaardmand i Tyrsted). 5. R. Hastrup, f. $17/673$ (Distriktslæge i Hornsyld). 6. H. Kjærbye, f. $19/475$ (Kjøbmand). 7. S. B. B. G. Lauesgaard, f. $30/575$ (Skolelærer i Yding). 8. A. N. Otterstrøm, f. $16/675$ (Præst i Tyrsted). 9. S. Sander-Larsen M, f. $13/274$ (Dyrlæge i Hornsyld). 10. E. C. A. Viinsted, f. $2/175$ (Apotheker).

III R.

1. H. V. Fog, f. $13/575$ (Kjøbmand). 2. J. P. Jacobsen, f. $25/274$ (Restauratør). 3. C. R. Kraul, f.

$2\frac{1}{5}75$ (Slagtermester). 4. R. T. Kreutzfeldt, f. $\frac{3}{5}75$ (Partikulier). 5. A. L. N. Krogh, f. $\frac{9}{1}74$ (Gaardejer til Grønberggaard). 6. C. E. Pedersen, f. $\frac{1}{1}75$ (Stationsforvalter i Gramrode). 7. H. S. Rasmussen, f. $\frac{19}{3}75$ (Kjøbmand). 8. C. N. Wiberg, f. $\frac{29}{3}75$ (afd. Kjøbmand). 9. J. J. Wolhardt, f. $\frac{6}{4}74$ (afd. Partikulier).

II S.

1. A. Aae, f. $\frac{20}{9}76$ (Godsforvalter). 2. C. A. Elberling, f. $\frac{6}{1}77$ (afd. Redaktør). 3. H. R. Grumme, f. $\frac{11}{9}76$ (Kjøbmand). 4. W. Jacobsen, f. $\frac{30}{1}77$ (Godsforvalter). 5. C. J. P. Jørgensen, f. $\frac{1}{1}76$ (Proprietær). 6. H. F. M. Kaiser, f. $\frac{1}{7}76$ (Proprietær til Petersholm). 7. J. A. Lassen, f. $\frac{21}{10}75$ (Distriktslæge). 8. V. Mathiassen, f. $\frac{4}{6}76$ (Sygehuslæge). 9. K. L. Møller, f. $\frac{10}{8}76$ (Fabrikant). 10. C. E. Otterstrøm, f. $\frac{20}{11}76$ (Præst i Tyrsted). 11. E. Petersen, f. $\frac{9}{6}75$ (Fabrikant). 12. J. C. B. Petersen, f. $\frac{10}{4}77$ (Mineralvandsfabrikant). 13. J. Schmidt, f. $\frac{8}{9}77$ (Skipper). 14. C. J. O. E. v. Stemann, f. $\frac{12}{4}75$ (Stationsforstander).

II R.

1. C. E. Eggertsen, f. $\frac{1}{9}75$ (afd. Kjøbmand). 2. L. B. Fog, f. $\frac{23}{3}75$ (Konsul). 3. E. W. Kampmann, f. $\frac{5}{4}75$ (Branddirektør). 4. J. H. K. Lange, f. $\frac{27}{11}76$ (Skovrider i Stensballe). 5. L. Madsen, f. $\frac{8}{1}76$ (Vejer og Maaler). 6. J. C. Møller, f. $\frac{2}{11}75$ (Smedemester). 7. K. V. Rotzov, f. $\frac{12}{6}76$ (Partikulier i Kjøbenhavn). 8. C. M. Schrøder, f. $\frac{1}{2}75$ (Skomagermester). 9. C. E. Theilgaard, f. $\frac{25}{1}77$ (Gasværksbestyrer). 10. J. E. Østergaard, f. $\frac{1}{12}75$ (Havnefoged).

I S.

1. J. Drost, f. $\frac{24}{6}77$ (Værkfører). 2. A. Gad, f. $\frac{29}{1}75$ (afd. Læge). 3. J. M. Johansen, f. $\frac{11}{1}75$ (Smed). 4. C. H. A. Lassen, f. $\frac{27}{3}77$ (Distriktslæge). 5. C. L. v. Leunbach, f. $\frac{29}{10}76$ (konstitueret Lærer).

6. M. P. Mikkelsen, f. $^{20}/_{11}76$ (Gaardejer paa Braa Mark). 7. J. F. Nielsen, f. $^{13}/_{7}77$ (Hotelejer). 8. P. A. Petersen, f. $^3/_177$ (Viktualiehandler). 9. P. S. Qvist, f. $^{10}/_{7}78$ (Murmester). 10. C. I. Schwensen, f. $^{15}/_{10}77$ (Forpagter paa Palsgaard). 11. T. J. Therkelsen, f. $^{25}/_{7}76$ (Gaardejer i Grumstrup).

I R.

1. J. Braae, f. $^{21}/_{1}77$ (Fotograf). 2. E. G. Brøchner, f. $^9/_278$ (Handelsagent). 3. H. Claudius, f. $^5/_677$ (Telegrafbestyrer). 4. H. F. Fogh r, f. $^9/_177$ (Redaktør). 5. O. P. N. Henrichsen r, f. $^{11}/_{4}77$ (Bagermester). 6. M. L. Hertz, f. $^{23}/_{10}77$ (Handelsagent). 7. F. J. Kaiser r, f. $^{13}/_{7}77$ (Proprietær til Petersholm). 8. J. H. P. Meulengracht, f. $^{20}/_{7}77$ (Kjøbmand). 9. N. P. Nielsen r, f. $^4/_277$ (afd. Gaardejer). 10. E. Petersen r, f. $^{10}/_{8}76$ (Fabrikant). 11. S. B. Petersen, f. $^{30}/_{9}77$ (Hotelejer).

III. Lærerne.

Under 13de Juni 1889 blev Overlærer ved Aarhus Kathedralskole Anton Neergaard beskikket til Rektor for Horsens lærde Skole fra 19de August at regne.

Under 20de Juni s. A. blev konstitueret Lærer J. M. Ottosen udnævnt til Adjunkt.

Under 26de Oktober s. A. blev Timelærer S. v. Leunbach udnævnt til konstitueret Lærer. Den Sygdom, hvoraf han i længere Tid havde lidt, nødte ham i Slutningen af Aaret til at opgive først en Del af sine Timer og senere dem alle. Da det var umuligt at faa Undervisningen særlig i Engelsk forsvarlig besørget paa anden Maade, bevilgede Ministeriet, at der maatte ansættes en Vikar ved Skolen saa længe, indtil Cand. v. Leunbach havde gjenvundet sit Helbred.

Til Vikar antoges af Ministeriet Cand. phil. Johannes Valdemar Østerberg, der strax efter Juleferien overtog alle de ledige Timer.

Under 1ste April 1890 blev Adjunkt M. R. Schmidt efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget fra sit Embede og allernaadigst udnævnt til Ridder af Dannebrog. Adjunkt Schmidt blev allerede i Aaret 1846 ansat her ved Skolen. Han overtog da strax Undervisningen i Mathematik og Fysik i hele Skolen og ledede den med stor Dygtighed. Uagtet han har virket i saa lang en Aarrække, som det kun sjelden forundes nogen Lærer, har han lige til det sidste bevaret sin Kjærlighed til Disciplene og levende Interesse for sin Gjærning og har ved sin hele Personlighed og elskværdige Karakter havt en stor Indflydelse paa det gode Forhold mellem Skolens Lærere. Ligesom vi alle ville savne ham i vor Kreds og mindes ham med Taknemmelighed, saaledes er jeg ogsaa vis paa, at hans talrige Disciple stedsde ville bevare ham i venlig og taknemmelig Erindring.

Under 5te Maj d. A. blev Cand. mag. Ludvig Petersen ansat som Timelærer her ved Skolen fra den 19de August at regne.

Rektorindsættelsen.

Den 11te November 1889 blev Skolens Rektor indsat i sit Embede af Hs. Højærværdighed Biskop Clausen. Efter at Psalmen „Kongernes Konge og Herrernes Herre, dig hylder“ var afsungen, holdt Biskoppen følgende Tale:

Naar jeg i Dag paa Embedsvegne skal indsætte denne Skoles ny Rektor, som for et Par Maaneder siden har indført sig selv, saa sker det, fordi vi til Lykke herhjemme endnu ledes af den Erkjendelse, at det Baand, som fra Kristendommens ældste Tider

har været knyttet mellem Kirke og Skole, ikke skal brydes, og naar jeg nu som denne Forsamlings Ordfører byder ham velkommen, er der ét Spørgsmaal, som ved denne Lejlighed mere end noget andet trænger sig ind paa mig, et Spørgsmaal, som baade Forældre og alvorlige Mænd og Kvinder ofte forelægge sig til Overvejelse og Besvarelse, dette nemlig: Hvorledes kan der bedst sørges for Ungdommen, saa at den kan komme til at svare til vore Forventninger. Vi Ældre vide, at Livet i Nutiden har Hast, at det trænger ind paa Gamle og Unge med en Mængde af Krav, og at alene det at faa det daglige Brød fordrer Kamp. Det gjælder om at tage sig sammen, i Tide at beslutte og at arbejde. Men vi Ældre vide ogsaa, at foruden denne Kamp er der en anden, Kampen for den aandelige Existens, og at der til den behøves Alvor og Kraft. Det er Virkeligheden, men den Unge ser den ikke, som den er; de drømme, og forsaavidt der ruller frisk og sundt Blod i deres Aarer, drømme de om Lykke og Frihed, om en gylden Fremtid og lette Sejre. For dem staa det at ville og at naa Maalet som Noget, der følger af sig selv; af Naturen tro de det Bedste og vente, at Verden skal bøje sig for dem, og saa lade de sig sorgløse drive frem uden Kritik og Frygt for nogen Fare. Det vide vi om de Unge, og det se vi paa dem, baade de gode og de daarlige; de drømme hver Sit og berede sig ikke paa at se klart i Tide. Det er derfor ikke underligt, at vi spørge, hvorledes der bedst skal kunne sørges for de Unge, og det er saa meget mindre underligt, fordi det nu, da saa mange Aander forplumre Samfundet og trænge den gode, lysende Aand tilbage, er langt sværere at skjelne mellem Sandhed og Vildfarelse. For Alle, der agte paa Tidernes Tegn, maa det nemlig staa klart, at der er Tusinder, som

helst ville lukke Øjnene til for Livets Alvor og som for enhver Pris ville bort ikke blot fra denne eller hin sædelige Forskrift, fra dette eller hint kristelige Dogme, men bort fra selve Kjærnen i Kristendommen, fra Kristus, som er dem en utaalelig Byrde, fordi han med sit myndige Ord og hellige Liv forstyrrer dem i deres Selvsikkerhed, deres selviske Tanker og Planer. Og samtidig tage Mange ikke i Betænkning at kalde ogsaa dette for en Opdragelse, naar der tilraabes de Unge: „Der er ingen Gud til, der er ingen sædelig Verdensorden, intet helligt Krav til den menneskelige Vilje; thi Viljen er kun et Fantom, Livet kun Kilden til al Elendighed, og paa denne Elendighed bliver der først en Ende, naar Mennesket i Døden synker ned i et bundløst Intet.“ Det er denne Aandsretning, som, efter at have udmarvet det aldrende Europa, nu begynder at brede sig her hjemme i Literatur og Dagblade, paa Universitet og i Selskabssale, paa Fabrikker og i Værtshuse; det er en tung og knugende Atmosfære, dobbelt tung for de Unge, som hige efter Solskin og Varme og spejde efter det, som kan løfte og fylde med Kraft og Begejstring.

Men for at væрге dem mod disse Magter, have vi jo Skolen stillet ved Siden af Hjemmet, først og fremmest den lærde Skole, til hvilken vi betro vore Børn i det Haab, at de der ville blive vejledede af de bedst mulige Lærer- og Styrekræfter. Og saaledes er ogsaa denne Skole stiftet, „ut discat juvenus sapere et fari“ d. e. stiftet, for at Ungdommen, ved at føres tilbage til de svundne Tider, gennem Historiens Egne ind i Naturens Rige, kan faa Smag for det Skjønne, Sans for det Sande og Gode, og ved Tilegnelse af Kundskaber voxer i Erkjendelsen og lære at udforme sine Tanker i den rette Veltalenhed, den Tale, som er krydret med Salt. Men,

hvor priselig nu end Lærdommen er, er det dog ikke den, der kan give de Unge Vilje og Kraft til Selvstyre og derved sætte Sejrskransen paa deres Pande. Det evner ingen verdslig Visdom, som efter det apostoliske Ord meget mere opblæser, og her ville vi vel mærke os det skjønne Valgsprog, som for et Aarhundrede siden denne Skoles berømte Rektor*) havde gjort til sit: „Nihil ad ostentationem, omnia ad conscientiam, d. e. Intet for Prals, Alt for Samvittighedens Skyld“. Ja, Alt for Samvittighedens Skyld; men, skal Samvittigheden blive levende, kan Guds Ord ikke stænges ude fra Undervisningens Omraade. Og dog maa Evangeliet stadig høre ilde for, at det stiller sig fjendtligt overfor Videnskaben og er en Hæmsko for Kulturen, medens Sandheden er, at den sunde Kristendom, ikke den snæverhjertede Theologis eller det sygelige Sinds, men den apostoliske Kristendom ingenlunde vil standse den tænkende Aand i dens Bevægelser, men kun minde om den menneskelige Tænkningens Grænser. Men end ikke denne Mindelse vil man finde sig i, og, medens der fra Kirkens Side arbejdes for kristelig Kundskab og Tænkemaade i alle Samfundets Klasser, arbejdes paa at vække Kjærlighed til den hellige Skrift, skærpe Samvittigheden og udvikle Sædelighedsfølelsen, have vi maattet opleve, at den lærde Skole for en stor Del er bleven unddragen Evangeliets Magt. I Aaret 1871, mærkeligt nok det samme Aar, da efter Paris's Fald Literaturen og Pressen over hele Europa befængtes med al Slags Bakteriestof, tog man her hjemme ikke i Betænkning at gøre Skolens samtlige tre overste Klasser religionsløse, saa at al direkte kristelig Paavirkning unddroges de Unge netop i den Alder, da den ret egentlig skulde

---

*) Professor Dr. Oluf Worm.

til at sætte Blomst og bære Frugt. Det kan ikke fejle, at mangan 14aarig Discipel derved fristedes til at nære høje Tanker om sig selv som fuldfærdig Kristen; men lige saa sikkert er det, at mangt alvorligt Menneske senere hen i sit Liv dybt har beklaget, at han i Skoletiden ikke var bleven bedre orienteret paa det kristelige Omraade, ikke rigere udrustet til at tage op den Kamp, vi alle stedes i, naar Fristelserne og Tvivlene indfinde sig. I 1877 kom man vel til Erkjendelse af, at der var begaaet et alvorligt Misgreb; men Erkjendelsen var ikke dybere, end at man lod sig nøje med at tillægge de tre øverste Klasser én Times (!) Kristendomsundervisning, hvis Formaal skulde være „ikke Opbyggelse, men Belæring, dog uden Lektielæren eller Afslutning ved nogen Examen“.

Dette lille Skridt i tilbagegaaende Retning blev vel hilset med Glæde i alle de Hjem, hvor der fandtes levende Tro, eller hvor der var en fra Fædrene nedarvet Ærbødighed for Kristendommen. Og dog er denne Indrømmelse — én Time om Ugen eller henved 40 Timer om Aaret — saa tarvelig, at der umuligt kan gives den ældre Ungdom det Maal af kristelig Kundskab, som den ikke blot har Trang til, men ogsaa ligefrem Krav paa. Her er jo nemlig Talen om Unge, som ere naaede ind i 16—19 Aarsalderen, Livets sværeste Gjæringstid, da Kundskaben begynder at modnes til Indsigt, og da det vakte Fantasi- og Følelsesliv trænger til al varsom Pleje, til sund og styrkende Føde. Sjælen er endnu blød, paavirkelig af Godt og Ondt, modtagelig for Indtryk fra den dobbelte Verden, hvori Menneskelivet er stillet. Nu vide vi vel godt, at hvad der fra Klassikerne, fra Homer og Plato, Horats og Virgil, fra Naturvidenskaberne og de andre Fag strømmer Disciplene i Møde, i mange Punkter kan give dem Lys

og Klarhed, kan skærpe Tanken, løfte Sindet, fylde og begejstre dem. Men vi vide ogsaa, at Oldtidens Kultur, som hviler i en hedensk Tankegang, og at Naturstudiet, som eftersporer Materiens Kræfter og udgrunder Lovene for samme, ikke sjelden kan lede paa farlige Afveje, kan føre ind i æsthetisk Lefleri eller ned i det Hængedynd, hvori den moderne Skepsis ligger forsumpet. For den lærde Skole, som staar i den kristne Stats Tjeneste, maa det derfor være Opgaven at virke til, at de Unge blive grundigere bekendte med den kristelige Livsanskuelse, med Begreberne Lov og Pligt, Synd og Naade, Tro og Helliggjørelse, og at de gjøres fortlige med den kristne Kirkes rige Levnetsløb, for at de derved kunne lære at skjelne klart, at sigte og prøve alle Aandens Frembringelser i Kristendommens Lys. Og det synes ogsaa at maatte ligge i Skolens egen Interesse, at denne Undervisning, for at faa tilbørlig Vægt, afsluttes med en mundtlig eller skriftlig Prøve, som er det sikreste Værn imod, at den anvendte Tid ikke bliver spildt. Kun under den Forudsætning kan den lærde Skole siges at bidrage Sit til Disciplenes personlige Livsudvikling og Karakterdannelse; ved Overgangen fra Skolen til det fri Universitetsliv i den store Hovedstad kunne de da staa nogenlunde værnede mod Tidens nedbrydende Magter og ved Guds Naade bevares i den store Kamp, „Kampen mellem Tro og Vantro, der — for at bruge Goethes Ord — er det egentlige, det eneste og dybeste Thema i Verdens og Menneskenes Historie, som alt Andet er underordnet.“

Jeg har talt Kristendommens, dermed ogsaa Kirkens og Skolens Sag. Kristi Kirke vil aldrig kunne opgive sin berettigede Indflydelse paa den opvoxende Slægts religiøs-sædelige Uddannelse; thi, som den er, vil ogsaa Kirkens Fremtid blive, og

haardt trænger Kirken i vort Fædreland til en lysere Fremtid, — en Fremtid, i hvilken Guds Menighed kunde komme til at se Lægmænd, Gejstlige, Lærere, Professorer og Læger, Retslærde og Naturkyndige slutte sig broderligt sammen til Løsning af de mangfoldige Opgaver, som Dag for Dag blive mere paa-trængende. Lige saa lidt kan det være Staten ligegyldigt, hvorledes den Slægt, der skal spredes Landet rundt i de forskjelligste Livsstillinger og der varetage Samfundets højeste Interesser, dertil bliver forberedt. Men det virksomste Middel hertil er Kristentroen; og derfor er det ogsaa et berettiget Ønske, at der fra Regeringens Side for Fremtiden vil blive draget særlig Omsorg for, at Religionsundervisningen kun bliver overdraget til levende, kristeligsindede Personligheder, som med Kjærlighed omslutte alt Helligt og forstaa at vinde de Unges Fortrolighed. Hvad jeg har talt, gjælder dog først og fremmest Forældrene og de Unge selv; thi, for ikke at tale om de Fædre og Mødre, som i Lønkammeret daglig bære deres Børns Sag frem for Herren, saa vide vi, at i de Hjem, som aandelig talt staa Kirken fjernt, er der dog ofte en ubevidst Kristendom, ja at Mange, som stille sig fjendtligt overfor Evangeliet, i Nødens Time ikke kunne undvære dets Velsignelse og derfor ønske deres Børn dragne ind under dets helligende Indflydelse. Og nu I Unge, — ogsaa jeg har været ung og har som Mange iblandt Eder kjendt den underlige Tørst efter Kundskab, kjendt Trangen til at vinde Klarhed over Livet og mig selv; men, alt som Aarene gik, lærte jeg, at kun Kristus kan fylde Sjælen og lade Kilden opvælde i os til 'et evigt Liv. Thi det er Sagen, at, som han aabenbarer os Guds Kjærlighed i lyslevende, personlig Skikkelse, saa giver han os ogsaa i Troen Sejren over Verden, giver os ikke blot Kraften til

at dø, men ogsaa den oprejsende, rensende Kraft til at leve et rent og ydmygt Liv. Holder derfor fast ved den kristne Tros Banner, slutter Kreds om det og staar selv faste; saa skulle I ikke skuffe vore Forventninger, men blive Hjemmene til Glæde, Fædrelandet til Velsignelse, Gud til Velbehag.

Og saa vender jeg mig til Dem, højstærede Hr. Anton Neergaard, for i denne Forsamlings Navn, som tæller Lærere, Forældre og Elever, i denne Bys og mit eget Navn at udtale de bedste Ønsker for Deres Fremtidsgjerning. Det er ikke blot den Nidkjærhed og Dygtighed, De under Deres mangeaarige Lærervirksomhed ved Aarhus Kathedralskole har lagt for Dagen, som er os Borgen for, at hvad Deres Forgænger i Forbindelse med en trofast Lærerkreds har virket i denne Skole, vil blive fortsat og udviklet i den samme gode Aand; men det er ogsaa Deres kristelige Sindelag og Karakters Alvor, som vi have lært at skatte, hvorfor vi ogsaa ønske Skolen til Lykke med det trufne Valg; derfor nære vi ogsaa trøstigt det Haab, at De som Rektor vil høste mange velsignelsesrige Frugter af Deres Gjerning og faa Naade til at udvikle en dygtig og kundskabsrig, først og fremmest en kristelig og ydmyg Ungdom.

*

*

*

Efter at Bestallingen var oplæst, aflagde den ny Rektor Løftet, hvorpaa Biskoppen erklærede ham for lovlig beskikket Rektor for Horsens lærde Skole og ønskede ham Guds Naade og Velsignelse til hans Gjerning. Efter Afsyngelsen af Psalmen „Dagen Gud har skabt til Daad“ holdt Rektor følgende Tale:

Højstærede Forsamling!

Naar jeg for første Gang træder frem for en saa stor Kreds af Skolens Disciple, Lærere og saa Mange, der paa forskjellig Maade ere knyttede til

den, efter højtidelig at være indsat i mit ny ansvarsfulde Embede, er det naturligt, at der bevæger sig mange forskjellige Følelser hos mig. Paa den ene Side er jeg jo taknemmelig og glad over at have opnaaet en saa betydningsfuld Stilling, hvori jeg, saafremt det forundes mig at udfylde den paa rette Maade, vil kunne udrette langt mere end i min tidligere Virksomhed, men paa den anden Side føler jeg tilfulde, hvor stort et Ansvar jeg har paataget mig, og hvor store Krav der paa saa mange Maader stilles til mig i forskjellige Retninger. Men det er mit Haab, at det med Guds naadige Bistand, naar jeg helliger denne min Virksomhed alle mine Kræfter og udelukkende søger at have Disciplenes Bedste for Øje, vil lykkes mig at styre denne Skole saaledes, at jeg ikke blot selv vil kunne faa Glæde og Tilfredsstillelse af min Virksomhed, men at den ogsaa, hvad der er det vigtigste, maa blive til Held for den Ungdom, der er betroet denne Skoles Varetægt.

Inden jeg gaar over til, hvad jeg særlig vil tale om ved denne Lejlighed, vil jeg først rette en hjertelig Tak til Deres Højærværdighed Biskoppen for Deres venlige Udtalelser om mig og min tidligere Lærervirksomhed samt Deres gode Ønsker for min fremtidige Gjerning. Dernæst vil jeg udtale min Glæde over som Rektor at have afløst en saa dygtig, elskværdig og human Mand som Rektor Iversen, der paa saa mange Maader har gavnet mig dels ved sin store Tjenstvillighed og sine gode Raad, dels ogsaa ved den Maade, hvorpaa han i venskabelig Samvirken med de øvrige Lærere har styret Skolen, idet han med sin ualmindelige Arbejdsdygtighed og opofrende Karakter aldrig sparede sine Kræfter, naar han kunde virke til Gavn for Skolen og de enkelte Disciple.

Da jeg jo endnu personlig er ubekjendt for de fleste af de her tilstedeværende Forældre og Værger, forekommer det mig at være naturligt, at jeg udtaler mig om, hvad der er Skolens Opgave, og særlig om, hvorledes den efter min Opfattelse bedst løses. Jeg vil her bemærke, at jeg ikke venter at kunne sige noget, der er nyt for dem, der har beskjæftiget sig nærmere med saadanne Spørgsmaal; men jeg har troet, at det kunde have en vis Interesse for adskillige af de her tilstedeværende at høre mine Anskuelser herom.

Naar man taler om, hvad der er Skolens Opgave, ligger det jo for de fleste nærmest at tænke paa at bibringe Disciplene Kundskaber. At dette er nødvendigt, ere alle enige om, men naar det saa gjælder om, hvilke Kundskaber, hører Enigheden op, idet nogle anse det for det vigtigste at lære Disciplene, hvad de senere hen i Livet kunne faa direkte Nytte og praktisk Udbytte af, andre derimod, at det især kommer an paa den almindelige Udvikling af Aandsevnerne og Tænkningen. Den sidste Opfattelse anser jeg ubetinget for den rigtigste.

Jeg tror, der ligger en stor Sandhed i de Ord, som ere udtalte med Hensyn til dette Spørgsmaal for den lærde Skoles Vedkommende af en af vort Lands udmærkede Mænd: „Tragter først efter det Gode, det Sande og det Skjønne for dets egen Skyld, saa skal det øvrige tillægges eder.“ Blot det kan lykkes Skolen at vænne sine Disciple til alvorligt Arbejde og at bibringe dem aandelig Modenhed og Evne til at bruge deres Forstand, hvilket maaske bedst opnaas gennem adskillige af de Fag, som af Mange siges ikke at have Betydning for Livet, er jeg overbevist om, at det vil vise sig, at de i Fremtiden, i hvilken Stilling de end komme, med Lethed ville tilegne sig de Kundskaber og den Dygtighed,

som kræves dertil. Hvor mange Disciple have ikke, naar de have forladt Skolen uden at have havt det Udbytte af deres Skolegang, som de burde, bittert maattet savne ikke blot de positive Kundskaber, men ogsaa den almindelige aandelige Udvikling, idet de føle sig som Undermaalere lige over for mange af deres Jævnaaldrende. Men Skolen maa naturligvis ogsaa vogte sig for Ensidighed, saa at den ved Siden af det, jeg her har betegnet som Hovedsagen, ogsaa bestræber sig for at bibringe Disciplene saadanne Kundskaber, som senere kunne blive af Betydning for dem i det praktiske Liv eller at give dem Betingelserne for at kunne tilegne sig dem.

Det, der læres, skal læres godt og grundigt, men det gjælder om, at de, der gaa ud af Skolen, stille sig klart for Øje, at det, de har lært, ikke er noget i og for sig fuldendt, men kun skal være den Grundvold, hvorpaa de selv skulle bygge videre, enten de nu gaa til Universitetet for at fuldende deres Studier eller ud i det praktiske Liv.

Der rettes jo, som det vil være mange af de her tilstedeværende bekjendt, nu til Dags meget stærke Angreb paa den nu bestaaende Skoleordning. Det Spørgsmaal vil jeg nu ikke komme nærmere ind paa, da det ikke er min Opgave her at undersøge, hvilke Forandringer der bør foretages, men hvorledes vi med den Skoleplan, vi have, bedst ville kunne udrette, hvad der bør udrettes. Det er lykkeligvis min Overbevisning, at, om der end er et og andet, jeg kunde ønske anderledes, er hele Skoleordningen saadan, at der i alle Henseender vil kunne naas et fuldt tilfredsstillende Resultat, naar der blot arbejdes, som der skal.

Men ved Siden af den første Opgave har Skolen ogsaa en anden fuldt saa vigtig og paa mange

Maader vanskeligere, nemlig at opdrage de Unge til at blive retskafne, sandhedskjærlige og gudfrygtige Mennesker, hvilket naturligvis ikke blot er Religionslærerens Opgave, men som vi alle bestandig skulle have for Øje som det vigtigste. I den Henseende har det den største Betydning, at Disciplene fra smaa af vænnes til Lydighed, Arbejdsomhed og samvittighedsfuld Opfyldelse af deres Pligt.

Naar man nu vil betragte, hvorledes vi Lærere bedst ville kunne føre Disciplene til Maalet, saa mener jeg, at den Egenskab, der fremfor alt udkræves hos en Lærer, er, at han har Kjærlighed til og Interesse for sin Gjerning og Kjærlighed til Disciplene, saa at det er hans Glæde og Lyst at arbejde med og for dem. Kjærlighed er jo Livets stærkeste Magt. Men det skal ikke være en blødsøden Kjærlighed, der blot stræber efter at gjøre de Unge til Behag i Øjeblikket, men en fornuftig Kjærlighed, der søger at faa dem til at trakte efter, hvad der er ædelt og godt, saa at man ikke forsummer at optræde med Alvor og i fornøden Fald med Strenghed mod Disciplene, naar de forse sig, og man mærker, at de milde Midler ikke frugte. Men Straffene skulle altid uddeles med Retfærdighed og saaledes, at det mærkes, at man helst søger at naa Maalet med det gode og kun anvender Straffe, naar Ens Pligt mod Disciplene og Skolen kræver det. Den Lærer, der har den rette Kjærlighed til sin Gjerning, vil jo ogsaa nødvendigvis stræbe at paavirke Disciplene paa den Maade, der er den vigtigste af alle, nemlig ved sit Exempel. Naar Disciplene se, at deres Lærer med samvittighedsfuld Flid og Nidkjerhed arbejder i Videnskabens og Skolens Tjeneste og ikke sparer paa sine egne Kræfter, naar det gjælder at lægge Arbejdet til Rette for dem og lette det ved sin Forklaring og

Vejledning, samt, hvad der er Hovedsagen, ved sit hele Liv og sin Vandel foregaar dem med et godt Exempel, da virker det mere end de smukkeste Taler og Formaninger.

En anden særdeles vigtig Betingelse for, at Lærernes Virksomhed ved Skolen skal bære den fornødne Frugt, er, at de alle i venskabelig Forening arbejde for Disciplenes og Skolens Bedste, særlig at der er en god Samvirken mellem Skolens Styrer og hans Kolleger. Her kan jeg ikke undlade at udtale min Glæde og Taknemmelighed lige over for mine Medlærere for den Maade, hvorpaa de alle uden Undtagelse ere komne mig i Møde lige fra den første Dag, jeg kom hertil, hvilket giver mig godt Haab om, at den gode Tradition i saa Henseende ogsaa i Fremtiden vil blive bevaret her ved Skolen. Ligeledes takker jeg Dem alle for den Samvittighedsfuldhed og Nidkjerhed, hvormed De varetage Deres Gjerning.

Men selv om alle vi Lærere af yderste Evne anstrenge os for at belære og opdrage de Unge, ville vi ikke udrette ret meget, naar de ikke selv anstrenge sig for at gjøre deres Pligt. Det første er, at de bestandig søge at opføre sig sømmelig og vise Lydighed mod Skolen, og her gjælder det, at de ikke blot iagttage det i Skoletiden, men ogsaa uden for den Tid; thi uagtet det saa væsenlig bliver Hjemmets Sag at vaage over deres Opførsel, kan Skolen dog paa ingen Maade være ligegyldig for, hvorledes de opføre sig uden for den. At det har den største Betydning for Elevernes Fremgang, at de ere flittige, behøver ikke lang Udvikling, men derimod er der mange, som ikke i tilstrækkelig Grad indse Vigtigheden af Opmærksomhed paa Skolen, der efter min Mening er lige saa nødvendig som Flid, da de derved med langt mindre Arbejde

i Hjemmet ville opnaa bedre og sikrere Resultater. Uagtet jeg paa Grund af den forholdsvis korte Tid, jeg har været her, endnu langt fra har grundigt Kjendskab til alle Disciplene, nærer jeg dog det bedste Haab om, at de ved god Opførsel, Flid og Opmærksomhed ville søge at lette os vort Arbejde.

Af største Vigtighed er det ogsaa, at Hjemmene arbejde sammen med Skolen, og at der er et Tillidsforhold imellem dem, saa at Forældre, Værger og Lærere betragte hverandre som Forbundsfæller, der arbejde mod det samme Maal, og hvis Pligt det derfor er gjensidig at støtte hinanden, thi kun saaledes naas det. Der er intet, der mere bidrager til at styrke Disciplinen og den gode Tone i Skolen, end naar de Unge stadig i deres Hjem høre Skolen og dens Lærere omtale med Agtelse og Venlighed, det tjener ogsaa til i det hele at befæste Agtelsen for Autoriteten; naar denne nedbrydes, vil det blive den største Ulykke for Disciplene selv senere hen i Livet. Det kan jo ikke være andet, end at Forældre og Lærere ofte kunne nære forskellige Anskuelser om vigtige Skoleanligggender; i saa Tilfælde vil det altid være mig og sikkert ogsaa mine Medlærere meget kjært, naar de ville henvende sig til os for at drøfte Sagen; saaledes kan ofte mangan Misforstaaelse klares og begge Parter lære Disciplene bedre at kjende og lære at behandle dem paa den Maade, der stemmer bedst med deres Karakter. Det er jo en Kjendsgjerning, at mange Børn vise en anden Side af deres Karakter frem i Hjemmet end paa Skolen. Ogsaa Disciplene selv vil jeg bede om, naar der er noget, der tynger dem, som de ikke synes, at de selv kunne rede sig ud af, da tillidsfuldt at henvende sig til mig. Jeg vil da altid føle det som en kjær Pligt at gjøre, hvad jeg kan, for at hjælpe dem ud over Vanskelighederne.

I det Haab, at Disciplenes Forældre, Discipline selv og mine Medlærere ville støtte mig i mine Bestræbelser for at kunne udrette noget til Gavn for denne Skole, vil jeg bede til Gud, at han vil give mig Kraft til min Gjerning. Jeg føler i høj Grad, hvor svage mine Kræfter ere til at opfylde alle de Pligter, der paahvile mig, og løse den ansvarsfulde og vanskelige Opgave, jeg har paataget mig. Gud give, det maa lykkes os alle i Forening at opdrage og udanne en gudfrygtig og fædrelandskjærlig Ungdom, der har Sans for alt ædelt og godt og i Tiden vil gjøre Skolen Ære og blive dygtige og brave Borgere for vort kjære Fædreland. Dertil give Gud sin Velsignelse.

*

*

*

Til Slutning blev Psalmen „O stærke Kriste, Menighedens Herre“, afsungen.

IV. Undervisningen.

1. Fag- og Timefordelingen:

Rektor Neergaard: Latin VI (2 Tim.), Græsk V og IV, Tysk I Rr, I r	15 Tim.
Overlærer Müller: Latin II S og IS, Græsk III S, Dansk II R og IS, Tysk II R	26 —
Overlærer Lohse: Latin VI (5 Tim.), V og IV, Tysk IV S, IV Rr, IV r, III F, III R, II S og IS	34 —
Adjunkt M. Schmidt: Matematik II S. II R og I Rr, Regning I r, Geografi II S	22 —
Adjunkt Buchwald: Matematik IV S og IV Rr, Naturlære	25 —
Adjunkt Wraae: Dansk VI, V, IV S, IV Rr og IV r, Latin III S, Oldnordisk	22 —

Adjunkt Jacobæus: Fransk VI, V, IV S, III F, II R, I S, Græsk VI, Historie IV S, II S, II R, I S	31	Tim.
Adjunkt Steenberg: Matematik III F, III R, I S, Tegning IV M, Naturhistorie	28	—
Adjunkt L. Schmidt: Historie VI, V, IV R, III F, Fransk IV R, II S, I R, Geografi II R, I S	23	—
Adjunkt Ottosen: Geografi IV S, IV R, III F, I Rr, Religion (undtagen VI—V), Tegning II R, I Rr, Regning II R, Sang	30	—
Konstitueret Lærer v. Leunbach (fra Januar Cand. Østerberg): Dansk III F, III R, II S, I Rr, I r, Historie I Rr, Engelsk	34	—
Gymnastiklærer Jensen: Skrivning, Gym- nastik	26	—
Gymnastiklærer Martens: Gymnastik ...	20	—
Provst Skou: Religion VI + V	1	—

I alt 337 Tim.

Fag og Klasser.	VI.	V.	IV.			III.			II.		I.			Lærer- timer.
			S	R	r	S	F	R	S	R	S	R	r	
Dansk og Oldnordisk	4	4	2	3	4	3	1	2	2	3	3	4	29	
Tysk			2	3	4	2	2	2	3	2	2	3	20	
Fransk	4	3	2	2		2		3	3	3	3		25	
Engelsk	2	2	[2]	4	4	[2]	4	3		3	3		22	
Latin	7	8	7			8		8		6			44	
Græsk	6	6	[4]			[4]							20	
Religion	1	1	[1]			1	1	2	2	2	2	2	12	
Historie	3	3	2	3	3	2		2	2	2	2	2	21	
Geografi			2	2	2	2		2	2	2	2	2	14	
Matematik			6	8	8	4	2	6	8	6	7	8	48	
Naturhist. ...			2	2	2	2		2	2	2	2	2	14	
Naturlære ...	3	3	[3]	3	3	[2]	2						11	
Skrivning ...								1	1	2	2	2	6	
Tegning			[2]					2		2	2		6	
Sang	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	5	
Gymnastik	4	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4	40	
I alt...	36	36	36	36	36	12	24	12	36	36	36	36	337	

I IV R og I R have de Disciple, der ikke læse Fransk, havt en Time særskilt Undervisning i Dansk og i Tysk, samt i I R ogsaa en Time i Mathematik; den øvrige Undervisning have de havt sammen med Klassens andre Disciple. De Disciple i III S og IV S, som ikke læse Græsk, have i Stedet derfor havt Naturlære og Engelsk. Religionsundervisningen har været fælles for VI og V.

2. Oversigt over det i Skoleaaret 1889—1890 udførte Arbejde:

Dansk og Oldnordisk.

I S. (Müller). *Agerskøvs* Læsebog, 4de Afd. *Bojesens* Grammatik til § 57. *Müllers* Opgaver. *Rasmussens* fortællende Digte. En Stil om Ugen.

I Rr. (Leunbach). *Agerskøvs* Læsebog, 4de Afd. *Bojesens* Grammatik til § 57. Digte efter *Rasmussens* Samling. En Stil (r to) om Ugen.

II S. (Leunbach). *Agerskøvs* Læsebog, 5te Afd. *Bojesens* Grammatik. Digte lærte udenad efter *Rasmussens* Samling. *Arentzens* nord. Mythologi til S. 88. Smaastykker af forskj. Forf. forelæste. En Stil ugentlig.

II R. (Müller). *Agerskøvs* Læsebog, 5te Afd. *Bojesens* Grammatik til § 57. *Müllers* Opgaver. *Rasmussens* fort. Digte. *Arentzens* nord. Mythologi. Enkelte Forfattere ere oplæste. En Stil om Ugen.

III. (Leunbach). *Hauch*: Søstrene paa Kinnekullen og *Oehenschläger*: Hakon Jarl oplæste og gennemgaaede. Brudstykker af forskj. Forf. forelæste. *Flors* Haandbog og *Holsts* poetiske Læsebog. En Stil om Ugen. *Dorpha*s græske Mythologi. III R desuden *Bojesens* Grammatik.

IV S. (Wraae). *F. Ronnings* Literaturhistorie fra Holberg. 18 Stile.

IV Rr. (Wraae). Prøver af Literaturen i det fastsatte Omfang. Sproglæren gennemgaaet efter *Bojesen* og *V. Jensens* Sætningslære. 27 Stile.

V. (Wraae). *Sigurd Müllers* Literaturhistorie fra Reformationen repeteret til St. Blicher. Digterværker gennemgaaede, især efter *W. Horns* Hovedværker, II. 17 Stile. *L. Wimmers* oldnordiske Læsebog S. 1—45. *Iversens* oldn. Formlære.

VI. (Wraae). *Sig. Müllers* Literaturhistorie repeteret. Udførligere er Digtningen fra 1824—1839 behandlet. Digterværker gennemgaaede, især efter *W. Horns* Hovedværker. 15 Stile. *L. Wimmers* oldn. Læsebog S. 55—60; 63—118. *Iversens* oldn. Formlære.

Tysk.

I S. (Lohse). *Kapers* Læsebog for Mellemklasserne S. 89—137. *Kapers* Stiløvelser for Begyndere, Stykke 52—62, 64—73, mundtlig. Det vigtigste af Formlæren efter *Iversens* Grammatik, til de stærke Verber.

IRr. (Rektor). *Kapers* Læsebog for Mellemkl. S. 101—132 og 157—167. *Kapers* Stiløvelser for Begyndere S. 29—34. Det vigtigste af Formlæren efter *Iversens* Gram. I r desuden *Kapers* Stiløvelser S. 1—23. Jævnlig skriftlige Øvelser.

II S. (Lohse). *Kaper* og *Simonsens* Læsebog for de højere Klasser S. 1—51. *Kapers* Stiløvelser for Begyndere, Stykke 52—62, 64—73, mundtlig. Det vigtigste af Formlæren efter *Iversens* Gram.

II R. (Müller). *Kaper* og *Simonsens* Læsebog for de højere Klasser S. 1—52 og 67—77. *Kapers* Stiløvelser for Begyndere Stykke 75—88, mundtlig og skriftlig. *Iversens* Grammatik.

III. (Lohse). *Kaper* og *Simonsens* Læsebog for de højere Klasser S. 64—107; 345—361. Kursorisk S. 125—147. *Iversens* Grammatik, Formlæren.

III R desuden Læsebog S. 172—188 og mundtlig Stil efter *Kapers* Stiløvelser for Mellemklasserne, Stykke 1—9, 11—25, 27—35, 37—48, 50—60.

IV S. (Lohse). *Kaper* og *Simonsens* Læsebog for de højere Klasser S. 147—172; 297—322; 363—368; 383—402. *Schillers* Wilhelm Tell. Kursorisk *Hackländer*, Soldatenleben im Frieden S. 5—107. *Iversens* Grammatik, Syntax; Formlæren repeteret.

IV Rr. (Lohse). *Kaper* og *Simonsens* Læsebog for de højere Klasser S. 147—172; 205—238; 383—402. Kursorisk er læst *Hackländer*: Soldatenleben im Frieden S. 5—107. *Iversens* Gram., Syntax; Formlæren repet. IVr *Kapers* Stiløvelser for Mellemklasserne, Stykke 11—25, 36, 49, 61—63, 67—79.

Fransk.

I S. (Jacobæus). *Jungs* Elementarbog fra Side 55 til 155.

I R. (L. Schmidt). *Jungs* Elementarbog fra St. 35 ud til de sammenhængende Stykker. Pron. og Verb.

II S. (L. Schmidt). *Jungs* Læsebog S. 1—10, 24—64. *Garrigues'* Gram., det vigtigste af Formlæren. En Gang om Ugen afvejlende Stil og mundtlig Oversættelse fra Dansk til Fransk.

II R. (Jacobæus). *Jungs* Læsebog S. 1—44, 80—85. Det vigtigste af Formlæren efter *Garrigues'* Gram. I Reglen i Stil om Ugen efter *Michelsens* Stiløvelser.

III. (Jacobæus). *Jungs* Læsebog S. 64—126, 150—152, 195—199. Repeteret Formlæren og læst af Syntaxen Afsnittet om Artiklen og Præpositionernes Brug. I Reglen i Stil om Ugen efter *Michelsens* Stiløvelser I og II.

IV S. (Jacobæus). *Borring* Études litt. S. 13—35, 49—63, 150—165, 174—179, 281—304, 370—385. Som

Maanedslæsning *Jungs* Læsebog S. 150—199 samt *Borrings* Études litt. S. 184—194. Repeteret Formlæren og læst de vigtigste Partier af Syntaxen. Stil efter *Michelsens* Stiløvelser II.

IV R. (L. Schmidt). *Borrings* Etudes litt. S. 1—13, 49—65, 135—165, 174—179, 206—214, 224—232, 275—281. Fortællingen La caisse d'épargne (25 Sider) i *X. Marmier*: Contes allem. et scand., hvilken Bog ellers er benyttet til kursorisk Læsning (80 Sider). Formlæren hos *Garrigues*.

V. (Jacobæus). Af *Baruël* og *Michelsens* Prosastykker c. 100 S. Som Maanedslæsning den 1ste Halvdel af *Edm. About*: Le roi des montagnes. Læst og repeteret hele Gram. efter *Garrigues*. En Hjemmestil om Ugen, og paa Skolen afvexlende mundtlige og skriftlige Øvelser.

VI. (Jacobæus). Af *Baruël* og *Michelsens* Prosastykker c. 150 Sider. Maanedslæsning *Mérimée*: Colomba, sidste Halvdel, og la Vénus d'Ille. Extemporalt *Baruël* Lectures histor. Ugentlig i Hjemmestil, og afvexlende mundtlige og skriftlige Øvelser paa Skolen. Hele Grammatiken er repeteret.

Engelsk. (Leunbach).

I Rr. *Listovs* Ledetraad I, Stk. 1—156, og II, 1—12. Øvelser i Analyse. 2 til 3 Stile ugentlig.

II R. *Listovs* Ledetraad II, Stk. 51—109; Sammes Læsestykker og Stiløvelser I, de engelske Stykker (ulige Nr.) 1—37, de danske Stykker (lige Nr.) 2—28. De vigtigste Regler af Formlæren. Jævnlig skriftlige Øvelser.

III R. *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for de højere Klasser S. 42—85 og 254—267. Kursorisk samme Bog S. 29—41 og *Listovs* Læsestykker II, S. 118—155, samt 40 Sider af *Marryat*: The Children

of the New Forest. Formlæren efter *Løkkes* Gram. 2 Versioner ugentlig.

III M. *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for ældre Begyndere Del I til S. 55. Formlæren efter *Løkke*. Extemporallæsning efter *Yonge*: Kings of England og *Løkkes* Læsebog for Mellemlasserne.

IV Rr. *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for de højere Klasser S. 42—85, 219—233, 242—245 og 268—312. Extemporalt c. 200 Sider af *Marryat*: The Children of the New Forest. *Løkkes* Gram., Formlære og Syntax. Versioner (2 ugentl.) efter *Hansen* og *Magnussens* Opgaver samt efter *Yonge*: Kings of England.

IV M. *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for ældre Begyndere Del II. Det vigtigste af Grammatiken. Extemporalt: *Swift*, A Voyage to Brobdingnag og c. 30 Sider af *Yonge*: Kings of England.

V. *Hansen* og *Magnussens* Eng. Læsebog for ældre Begyndere Del. I. Formlæren efter *Løkke*. Extemporalt c. 30 Sider af *Yonge*: Kings of England.

VI. *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for ældre Begyndere Del II. Repeteret *Listov*: The English Reader, S. 1—62. Syntaxen efter *Løkkes* Grammatik. Extemporallæsning efter *Yonge*: Kings of England.

Latin.

I S. (Müller). *Kerrn* og *Krebs'* Læseb. S. 1—31. *Madvigs* Grammatik til § 105.

II S. (Müller). *Kerrn* og *Krebs'* Læsebog fra S. 31 ud. *Cæsar* de bello Gall. 3die Bog. Af *Ovid* (Blochs Udv.): Cadmus. *Madvigs* Formlære, og af Syntaxen til Cap. 8. 2 Stile ugentl. efter *Iversens* Stiløvelser.

III S. (Wraae). *Cæsar* de bello Gall. 6te Bog. *Cicero* in Catil. I. Af *Ovids* Metam. (Blochs Udv.):

Ceres. *Madvigs Gram.* til § 374. *Iversens Stiløv.* mundtlig og skriftlig, 53 Stile.

IV S. (Lohse). *Livius*, 23de Bog (til Examen opgives Kap. 1—25). *Ciceros Tale* for Rosc. Amer. (til Ex. Kap. 1—31). *Vergil*, Æn. 1 (til Ex. Vers 1—504). Stil, mundtlig og skriftlig, 2 Gange ugentl. efter *Iversens Stiløvelser*. *Madvigs Gram.*, Syntax; Formlæren repet.

V. (Lohse). *Livius*, 21de Bog, Kap. 32—63, og 22de Bog. *Cicero Disp. Tusc.* *Horats*, Oder, 1ste Bog. *Vergil*, Æn., 1ste Bog. Kursorisk *Liv.*, Bog 21, Kap. 1—31, og *Cæsar* b. Gall., Bog 7. Versioner efter *Henrichsen*. *Kinchs Antikviteter*.

VI. (Lohse). *Horats Breve*, Bog 1 og 2. *Vergil*, Æn., Bog 2 og 3. *Cicero*, de 4 Taler mod Catilina, og Cato Major. *Tregders Literaturhistorie*.

(Rektor). Kursorisk *Cicero*: Pro Dejotaro, *Livius*, Bog 23, Kap. 1—12, *Seneca*: Consolatio ad Marciam, Kap. 1—16, og *Henrichsens Opgaver* S. 1—58. 25 Versioner.

Græsk.

III S. (Müller). *Bergs Forskole og Grammatik*. *Xenophon*, Anab. I, Kap. 2, 1—14.

IV S. (Rektor). *Xenophons Anabasis* 3die Bog og *Homers Odysse* 3die Bog. *Bergs Formlære*.

V. (Rektor). *Homers Iliade* 1ste, 3die og 6te Bog, *Odysseens* 2den Bog. *Herodot*, 6te Bog. *Lukian*: Prometheus og Hanen. *Sechers Mythologi*. *Bergs Formlære*.

VI. (Jacobæus). *Homers Iliad*. III, IV og VI. *Petersens Anthologi*: Kallinos, Tyrtæos I, Mimnermos, Anakreon, Solon 1, Xenophanes 2, Theognis 1, 8, 10, Epigr. 1—9, Anakreon og de anakr. Digte, Kallistratos, Aristophanes v. 1—369, 432—602.

Platons Apologi. *Lukians* Gudesamtaler 1—6.
Lysias or. XII og XVI. *Herodot* 5te Bog, 1—62.

Religion.

I. (Ottosen). Lærebog, „de 10 Bud“ og „Bønnen“. Bibelhistorie: I S til 9de Afsnit, I R til 7de Afsnit. 9 Salmer. Læst Matth. Evangel.

II. (Ottosen). Lærebog, „Troen“ og „Bønnen“. Bibelhist. fra Hjemk. fra Babyl. til Jesu Opstandelse. II S læst Matth. Evangel., II R læst Lukas Evangel.

III. (Ottosen). Lærebog, „Bønnen“ og „Sakramenterne“. Bibelhist. fra Jesu Indtog og ud. Læst Apostlenes Gjerninger. III R har tillige repet. hele Lærebogen, repet. det nye Testam. i Bibelhist. og læst Joh. Evangel.

IV S. (Ottosen). Læst Joh. Evangel. de 17 første Kaptl., derefter gennemgaaet Lidelseshist. efter Salmebogen.

V + VI. (Provst Skou). Den kristelige Verdensanskuelse i dens Forhold til Rationalismens, Pantheismens, Materialismens og Pessimismens.

Historie.

I S. (Jacobæus). Oldtidens Historie efter *Blochs* Lærebog for Realskoler.

I Rr. (Leunbach). Oldtidens Historie til Marius og Sulla.

II. (Jacobæus). Middelalderen.

III. (L. Schmidt). Den nyere Historie c. 1500—1789.

IV S. (Jacobæus). Den nyeste Historie. Repeteret fra Aar 1500.

IV Rr. (L. Schmidt). Det hele Pensum efter samme Bog.

V. (L. Schmidt). Nordens Hist. til Reformationen; Oldtidens Hist.; begge Dele efter *Thrige*. Middelalderen efter *Blochs* mindre Bog.

VI. (L. Schmidt). Norden og Oldtiden efter *Thrige*. Den nyeste Historie (fra 1789) efter *Blochs* større Bog. Middelalderen og den nyere Tid efter *Blochs* Lærebog for Realklasser.

Geografi.

I S. (L. Schmidt). Danmark, Norge, Sverige, Rusland, Balkanlandene, Spanien og Portugal, Storbritannien og Irland efter *Granzows* Geografi Nr. 2.

I Rr. (Ottosen). Danmark, Norge, Sverige, Rusland og Balkanlandene.

II S. (M. Schmidt). Mellemeuropa fra Italien og Vesteuropa til Tyskland.

II R. (L. Schmidt). Europa undtagen de tre nordiske Lande og Rusland.

III. (Ottosen). De fremmede Verdensdele og den mathem. Geografi.

IV. (Ottosen). Repeteret hele Geografien.

Mathematik.

I S. (Steenberg). *Jul. Petersens* Arithmetik: Addition, Subtraktion og Multiplikation. Geometrien er indledet med en paa Betragtning af materielle Former støttet Abstraktion af de første geometriske Begreber. *Jul. Petersens* Geometri: § 1—35 med dertil hørende Opgaver. *Buchwald* og *Steenbergs* Konstruktionsbog I. Regning: *Meier*, Praktisk Regnebog, Decimalbrøk og § 10. Hjemmeopgaver i Gang ugentlig.

I Rr. (M. Schmidt). Øvelser i Decimalbrøk og Bogstavregning (Addition og Subtraktion) efter *Jul. Petersen*. Regning med Brøk. Geom. Tegning efter *Buchw.* og *Steenberg*. *Petersens* Geom. til Side 17.

II S. (M. Schmidt). Geom. til S. 34 efter *Jul. Petersen*. Geom. Tegning efter *Buchw.* og *Steenb.*

Regning med Bogstavbrøk og Opløsning af Ligninger efter *Jul. Petersen*.

II R. (M. Schmidt). Geom. til S. 30 efter *Jul. Petersen*. Geom. Tegning. Arithm. efter *Jul. Petersen* Side 40—42, 55—56 og Procentregning.

(Ottosen). *Meier*: Praktisk Regnebog Del II til Side 79. 60 Hjemmeopgaver.

III. (Steenberg). *Jul. Petersens* Arithmetik og Algebra: Potens, Ligninger af 1ste Grad, Decimalbrøk, Rod. *Jul. Petersens* Geometri: Fra Polygoner (§ 67) Bogen ud med Forbigaaelse af Lighedannetheds Theorien samt Cirklen og dens Dele. *Buchwald* og *Steenbergs* Konstruktionsbog II. III R Regning efter *K. Christensens* Regnebog. Hjemmeopgaver 1 Gang ugentlig.

IV S. (Buchwald). *Jul. Petersens* Arithm. og Alg. I, 86—96, 102—107, 119—125; II, 28—34, 38—70. *Jul. Petersens* Geom. 88—94, 99—127. Konstruktionsbog II, 15—56. Det Pensum, der opgives til Examen, er repeteret. Opgaver en Gang ugentlig, dels hjemme, dels paa Skolen i 2 samlede Timer. Øvelser i pr. Regning c. 1 Time ugentlig.

IV Rr. (Buchwald). *Jul. Petersens* Arithm. og Alg. I, 86—96, 102—107, 119—125; II, 13—19, 25—34, 38—70. *Jul. Petersens* Geometri 88—94, 99—127. Det hele Pensum repeteret. Konstruktionsbog II, 4—56. Regning 1 à 2 Timer ugentlig efter *K. Christensens* Regnebog. Opgaver 2 Gange om Ugen, dels paa Skolen i 2 samlede Timer, dels hjemme.

Naturlære. (Buchwald).

III R og M. *Prytz's* Naturlære St. 1—84.

IV Rr og M. *Schmidts* mindre Lærebog i Fysik S. 1—60, 150—232. Det hele Pensum er repeteret.

V. *Prytz's* Naturlære St. 1—123 og 191—219.

VI. *Jørgensens* Astronomi. Af *Prytz's* Naturlære: Magnetisme og Elektricitet. Det hele Pensum er repeteret.

Naturhistorie. (Steenberg).

I. Efter *Lütken's* Zoologi Nr. 2: Krybdyr, Padder og Fisk. Repeteret Pattedyr og Fugle. I Slutningen af Skoleaaret ere Planter gennemgaaede paa Skolen.

II. Zoologi: Egentlige Leddyr. Efter *Vaupell's* Botanik Formlæren og nogle større Familier blandt Blomsterplanterne.

III. Zoologi: Orme, Bløddyr, Mennesket. Botanik: Blomsterplanter, Plantens S sammensætning og Liv.

IV. Af Botaniken blomsterløse Planter. Repeteret det hele Pensum efter *Lütken* og *Vaupell*.

Skrivning.

I og II. (Jensen). Disciplene ere blevne underviste efter *Påhlmann's* Methode.

Tegning.

I Rr. (Ottosen). Andet og fjerde Hefte af Arkitekt *Nielsens* Fortegninger.

II R. (Ottosen). „Store Konturer“ af *Hetsch* og nogle Gibsfigurer ere tegnede efter Øjemaal.

IV M. (Steenberg). Disciplene have udført geom. Konstruktioner og optrukket dem med Tusch.

Sang. (Ottosen).

Ved Skoleaarets Begyndelse deltog 64 af Skolens Disciple i alle Sangøvelserne. Heraf sang 31 Sopran, 16 Alt, 5 Tenor og 12 Bas; 9 vare kasserede af Mangel paa Gehør eller ifølge Lægeattest. Resten (57) har deltaget i alle de Øvelser, der ikke skade Stemmen i Overgangstiden. Ved

Sangøvelserne er fulgt den af Sanginspektøren givne Plan for Sangundervisningen i de lærde Skoler.

Den 12te April inspicerede Sanginspektøren, Kantor *Sanne*, Skolen. Den 17de Maj afholdtes en offentlig Sangprøve.

Gymnastik og Svømning.

(Jensen og Martens).

Øvelserne i Gymnastik ere foretagne efter *Amsincks* „Lærebog i Gymnastik for Skoler og civile Læreanstalter.“ Disciplene have havt 4 Timers ugentlig Undervisning.

I Foraaret ere nogle af de til Gymnastik fastsatte Timer anvendte til Langboldspil.

Af Skolens 110 Disciple ere 76 Svømmere. To Disciple ere fritagne ifølge Lægeattest.

Skydning,

(Jensen og Martens).

Øvelserne heri ere foretagne 19 Gange i Aarets Løb med 21 Disciple, 12 af VI og 9 af V Klasse. En Discipel af VI har paa Grund af Sygdom ikke deltaget i Skydningen i Foraaret.

Følgende Liste viser Resultatet af Skydningen:

Antal Disciple.	Afstand i Alen.	Antal			Points.	
		Skud.	Træffere.	Points.	Total-sum.	Middel-tal.
21	175	1550	1493	3099	4592	2,96

Med Ingeniørkarabin er der gjort 75 Skud, Resten med Remingtonriffel.

Ved Præmieskydningen den 13de og 16de Maj tilfaldt Præmierne følgende 3 Disciple af VI Klasse: 1) Anderskouv med 17 P., 2) P. Pedersen med 17 P., og 3) Fogh med 17 P.

Den 5te Maj inspicerede Gymnastikinspektøren,
Oberstlieutenant Amsinck, Skolen.

De studerende Disciple, der indstille sig til Af-
gangsprøven, opgive som læst:

Modersmaalet: *Sig. Møllers* Læsebog, ud-
førligere Digtningen fra 1824—1839, navnlig den
Heibergske Kreds. Der opgives: 18 Kæmpeviser
efter *S. Grundtvigs* Udvalg; *Holberg*: Erasm. Mon-
tanus og Maskeraden; *Joh. Ewald*: Fiskerne; *J. H.*
Wessel: Kjærlighed uden Strømper; *Baggesen*:
Kallundborgs Krønike; *Oehlschläger*: Væringerne;
N. F. S. Grundtvig: Oprin af Kæmpelivets Under-
gang, 2det Afsnit, 1ste Samtale; *J. L. Heiberg*:
En Sjæl efter Døden; *Fru Gyllembourg*: En Hver-
dagshistorie; *St. Blicher*: Marie; *Ingemann*: Brud-
stykker af Valdemar den Store; *Hertz*: Amors
Genistreger; *Hauch*: Tiberius; *Chr. Winther*:
Ringens Indskrift; *Pal. Müller*: Abels Død; *Gold-
schmidt*: Slaget ved Marengo; *H. C. Andersen*:
Snedronningen; *Hostrup*: Gjenboerne.

Oldnordisk: *L. Wimmers* oldnord. Læsebog.
S. 63—118 med Forbigaaelse af Versene i Gunn-
laugs Saga.

Fransk: *Baruël* og *Michelsen*: Franske Prosa-
stykker af nyere Forfattere; *Mérimée*: Colomba og
la Vénus d'Ille; *Baruël*: Lectures historiques I.

Engelsk: *Listov*: The English Reader, S. 1—62;
Hansen og *Magnussens* Læsebog for ældre Begyndere,
anden Del. I alt 152 Sider. Extemporallæsning
efter *Yonge*: Kings of England.

Historie: *Thrige*: Oldtidens og Nordens Hist.
Blochs større Lærebog, den nyeste Historie (fra 1789).
Blochs Lærebog for Realskoler: Middelalderen og
den nyere Tid (1500—1789).

Latin: *Livius*, Bog 21 Kap. 32—63, og Bog 22; *Cicero*: Disp. Tusc. Bog 1, Cato Major, de 4 catilin. Taler; *Horats*: Oderne Bog 1 og 2, Brevene Bog 1 og 2; *Vergil*: Æneiden Bog 2 og 3. Desuden har en Dimittend (Weltzer) læst *Ciceros* Tale pro l. Manilia og pro Archia, to Dimittender (Friis og Bentzen) *Æneiden* Bog 1.

Til den mundtlige Prøve opgives:

Livius: Bog 21 fra Kap. 32, og af Bog 22 Kap. 1—15; *Cicero*: Disp. Tusc. Bog 1 og 1ste Catil. Tale; *Horats*: Oderne Bog 1 og 2, Brevene Bog 1; *Vergil*: Æneiden Bog 2. Friis og Bentzen opgive 1ste Bog af Æneiden i Stedet for 2den Bog.

Kursorisk er læst: *Livius* Bog 21, Kap. 1—31, og 23 Kap. 1—12; *Sallust*: Catilina; *Cicero*: Pro Dejotaro; *Seneca*: Consolatio ad Marciam Kap. 1—16; *Henrichsens* Versioner S. 1—58.

Græsk: *Iliaden*: Sang 1, 2 v. 1—493, 3, 4 og 6; *Petersens* Anthologi: Eleg. Kallinos, Tyrtæos I, Mimnermos, Anakreon, Solon 1, Xenophanes 2, Theognis 1, 8, 10, Epigr.: 1—9, Melos: Anakreon 1—5 samt de anakreont. Digte, Kallistratos; af Udtoget af Aristophanes's Skyer v. 1—369, 432—602; *Herodot*: Bog 5 Kap. 1—62, og Bog 6; *Plato*: Apologien; *Lukian*: Hanen og Gudesamtaler 1—6; *Lysias*: Talerne 12 og 16.

Naturlære: *Prytz's* Naturlære undt. Stykke 124—142 og ganske enkelte af Stykkerne **. *Jørgensens* Astronomi.

De Disciple, der indstille sig til almindelig Forberedelsesexamen, opgive som læst:

Modersmaalet: *Holberg*: Den polit. Kandestøber og Jeppe paa Bjerget; *Oehlenschläger*: Hakon Jarl; *Baggesen*: Kallundborgs Krønike; *N. F. S.*

Grundtvig: Paaskelilien; *Hertz*: Sv. Dyrings Hus. Efter *Sig. Müllers* Haandbog: 3 Kæmpeviser, *Ewald*, *Wessel*, *Ingemann*, *Blicher*, *J. L. Heiberg* (undt. „Om Oehenschläger“), *Fru Gyllembourg*, *Hauch*, *Chr. Winther*, *H. C. Andersen*, *Pal. Müller*, *P. Møller*, *Hostrup*, *Goldschmidt*, *Kaalund*, *Schandorph*, *Drachmann*.

Engelsk: Prosa: *Listovs* Læsestykker II, S. 3—41 og 85—204. *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for de højere Klasser S. 42—85 og 268—312; Poesi: Samme Læsebog S. 219—233 og 242—245.

Til mundtlig Prøve opgives: Læsebogen S. 42—85 og 268—312 samt S. 219—233 og 242—245.

Kursorisk er læst: *Marryat*: The Children of the New Forest, c. 200 Sider.

Tysk: *Kaper* og *Simonsens* Læsebog for de højere Klasser S. 107—195, 205—246, 363—368, 383—402.

Til mundtlig Prøve opgives: S. 107—119, 147—188, 205—215 og 383—397.

Kursorisk er læst *Hackländer*: Soldatenleben im Frieden S. 5—107.

Fransk: *Jungs* Læsebog S. 24—44, 54—64, 86—152, 195—205, *Borring* Études lit. S. 1—13, 49—65, 135—165, 174—179, 206—214, 224—232 og 275—281, *Marmier*: Contes scand. et allem: Fortæll. la caisse d'épargne.

Til mundtlig Prøve opgives alt det læste med Undtagelse af *Jungs* Læsebog.

Kursorisk er læst c. 80 Sider af *Marmier*: Contes scand. et allem.

Historie: *Blochs* Lærebog for Realskoler, begge Dele.

Geografi: *Granzows* Lærebog.

Arithmetik: *Jul. Petersens* Arithmetik og Algebra 1 og 2 med de paabudte Forbigaaelser.

Geometri: *Jul. Petersens* Geometri.

Naturhistorie: *Lützens* Zoologi Nr. 2; *Vaupells* Botanik.

Naturlære: *Schmidts* mindre Lærebog, Lyd- og Lyslæren undtagne.

V. Særskilte Meddelelser.

De, der ønskes optagne som Disciple i Skolen skulle ved Prøven medbringe Daabs- og Vaccinationsattest, samt de Bøger, der ere benyttede, og Angivelse af, hvem der har undervist dem.

Fordringerne ved Optagelsen i Skolens nederste Klasse ere følgende:

Modersmaalet: Dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordenes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels saavel en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Ret-skrivning og Skilletegnes Brug nedskreven Gjen-givelse af et to Gange forelæst Stykke, som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift.

Tysk: Det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider.

Fransk: Det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog.

Geografi: En Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog.

Historie: Danmarks Historie i samme Udstrækning som opgives til 4de Klasses Hovedexamen.

Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus.

Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog.

Regning: Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

Da Disciplene i Regelen konfirmeres i III Kl., hvad der med Hensyn til Skolens Undervisning maa betragtes som det heldigste, vil der ogsaa for Fremtiden saavidt muligt blive taget Hensyn dertil ved Skemaets Lægning og ved Skolens Religionsundervisning.

I Realklasserne kunne Disciplene, naar det ønskes, fritages for Undervisning i Fransk og saa tage almindelig Forberedelsesexamen med to fremmede Sprog.

Fra næste Skoleaars Begyndelse vil der her ved Skolen blive oprettet en mathematisk Afdeling saaledes, at der optages Disciple i V Klasse, som saa kunne underkaste sig den mathematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen her i Sommeren 1892. Undervisningsfagene i denne Afdeling ere: Dansk, Oldnordisk, Fransk, Engelsk (eller Tysk), Historie og Religion, hvilke Fag ere fælles for begge Afdelinger (dog kræves der ikke fransk Stil af den mathematiske Afdeling), samt som særlige Fag Arithmetik og Algebra, Stereometri, Plantrigonometri, analytisk Geometri, Projektionslære, kemisk og mekanisk Fysik, Optik, Astronomi og Meteorologi.

De, som have bestaaet den mathematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen, have Adgang til umiddelbart at indtræde som Examinander ved den

polytekniske Læreanstalt samt til ved Universitetet, efter at have underkastet sig den filosofiske Prøve, at indstille sig til de under det mathematisk-naturvidenskabelige samt under det filosofiske Fakultet hørende Prøver, til statsvidenskabelig Examen og lægevidenskabelig Embedsexamen. For at kunne indstille sig til den theologiske eller den fuldstændige juridiske Embedsexamen ville de have at underkaste sig en Tillægsexamen ved Universitetet, henholdsvis i Latin og Græsk og i Latin.

Hvilke Prøver de, der have bestaaet almindelig Forberedelsesexamen, skulle underkaste sig for at kunne optages i V Kl. eller indstille sig til Afgangsexamen for Studerende, ses af følgende ministerielle Skrivelser.

Bekjendtgjørelse af 28de Maj 1889 om Forandringer i de for Skolernes Examinere gjældende Regler.

Efter Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under Dags Dato behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde:

- 1) at Bestemmelserne i allerhøjeste Anordning om Undervisningen i de lærde Skoler af 5te August 1871 § 5 b, 1—2, samt i allerhøjeste Anordning om Forandringer i og Tillæg til fornævnte Anordning af 16de Juni 1882 § 14, sidste Stykke, om, at de, der ere forberedte ved Privatundervisning, ved Afgangsexamen for Studerende i sproglig-historisk Retning i Latin og Græsk skulle opgive, foruden de iøvrigt fordrede Pensa, tillige et Pensum, som svarer til Minimum af, hvad Skoledisciple have læst indtil Udgangen af IV Klasse, ophæves;
- 2) at Bestemmelsen i allerhøjeste Anordning af 30te August 1881 om almindelig Forberedelses-

examen § 4 b om, at der ved Prøven i Oversættelse fra Engelsk til Dansk tillægges Bedømmelsen af det danske Sprogs Renhed i denne Version Indflydelse paa Karakteren for den skriftlige Prøve i Modersmaalet, ligeledes ophæves;

- 3) at sidstnævnte Anordnings § 11 affattes saaledes:

Den, der har bestaaet almindelig Forberedelsesexamen, kan indstille sig til Afgangsexamen for Studerende i matematisk-naturvidenskabelig Retning, naar han, forudsat at han i to fremmede Sprog, Geografi og Naturhistorie har opnaaet Karakterer til en samlet Talværdi af mindst 15 Points, supplerer den med en Prøve i Latin (skriftlig og mundtlig) og derved opnaar mindst $g \div$, idet Karaktererne for den skriftlige og mundtlige Prøve lægges sammen til en, og i sproglig-historisk Retning, naar han, forudsat at han i to fremmede Sprog, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmetik har opnaaet 21 Points, supplerer den almindelige Forberedelsesexamen med en Prøve i skriftlig og mundtlig Latin samt i Græsk, saaledes at baade den fælles Karakter i Latin og Karakteren i Græsk ikke er under $g \div$;

- 4) at de under 1 og 3 anførte Bestemmelser træde i Kraft ved Afholdelsen af IV Klasses Hovedexamen i Sommeren 1890, og den under 2 anførte ved Afholdelsen af almindelig Forberedelsesexamen i Juni d. A.

Som Følge af, hvad der er fastsat ved de nævnte allerhøjeste Bestemmelser, vil Ministeriet herved, i Stedet for de ved dets Bekjendtgjørelse af 28de Marts 1876 anordnede Regler om privat forberedte Dimittenders Prøve i Afslutningsfagene ved de lærde

Skolers IV Klasses Hovedexamen m. m., have fastsat følgende Regler, som træde i Kraft ved Examens Afholdelse i Juni 1890:

Alle Privatister prøves i Afslutningsfagene: Tysk, Naturhistorie, Geografi, og i Latin, mundtlig og skriftlig; endvidere prøves Privatister af den sproglig-historiske Retning i Arithmetik, Geometri og Græsk. Prøven omfatter i alle disse Fag det fulde Pensum, der af Skoledisciple skal være læst inden Udgangen af IV Klasse. For mundtlig og skriftlig Latin gives én fælles Karakter, som for Examinander i matematisk-naturvidenskabelig Retning regnes dobbelt. Privatister af den sproglig-historiske Retning faa saaledes 7 Karakterer, og maa for at bestaa opnaa et samlet Pointstal af 21; de af den matematisk-naturvidenskabelige Retning faa 4 Karakterer og kunne bestaa med ialt 15 Points.

Forinden den, som har bestaaet den tidligere Realafgangsexamen af højere Grad, kan indstille sig til Afgangsexamen for Studerende, har han paa den sproglig-historiske Side, forudsat at han i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmetik har opnaaet mindst 15 Points, at supplere denne Examen med en Prøve i Latin, skriftlig og mundtlig, og i Græsk, og derved opnaa en Karakter af mindst $g \div$ saavel i Latin som i Græsk, og paa den matematisk-naturvidenskabelige Side, forudsat at han i Tysk, Geografi og Naturhistorie har opnaaet mindst 9 Points, at tage en Tillægsprøve i Latin, mundtlig og skriftlig, og deri opnaa mindst $g \div$. I begge Tilfælde gives kun én fælles Karakter for den mundtlige og skriftlige Latinprøve.

Cirkulære af 28de Maj 1889 til samtlige examensberettigede Skoler.

Ved at fremsende den under D. D. udgaaede Bekjendtgjorelse om Forandringer i de gjældende

Examensbestemmelser skal Ministeriet henlede Skolernes Opmærksomhed paa følgende Punkter, vedrørende dels de i Bekjendtgjørelsen indeholdte Regler, dels andre Forhold, som have givet Anledning til at indskærpe eller nærmere forklare de bestaaende Regler for Skolernes forskellige Examinere:

1. Med Hensyn til de nye Reglers Ikrafttræden er det en Selvfølge, at den i Bekjendtgjørelsens Punkt 1 omhandlede Fritagelse for at opgive IV Klasses Pensum i Latin og Græsk ved Afgangsexamen først kan komme de Privatister til Gode, der iforvejen ere blevne prøvede i dette Pensum efter de øvrige i Bekjendtgjørelsen givne Regler.

2. Ifølge den forandrede Affattelse af Anordning af 30te August 1881 § 11 vil der ved Tillægsprøven i Latin for dem, der have bestaaet almindelig Forberedelsesexamen, kun være at give én fælles Karakter for den skriftlige og mundtlige Del af Prøven, overensstemmende med de ved IV Klasses Hovedexamen og Prøven for Privatister i Afslutningsfagene gjældende Regler.

3. Ministeriet betragter det som en Følge af de forandrede Regler, hvorved Præliminærprøven for Privatister af den sproglig-historiske Retning er bragt i nærmere Overensstemmelse med IV Klasses Examen for Skoledisciple, at der for Fremtiden under ingen Omstændigheder kan gives Tilladelse til at udsætte Prøven for et enkelt Fags Vedkommende, saaledes som det hidtil jævnligen er blevet bevilget med Hensyn til Prøven i latinsk Stil. Det samme gjælder for dem, der ville supplere almindelig Forberedelsesexamen med en Tillægsprøve, saaledes at denne altid paa én Gang maa afholdes i mundtlig og skriftlig Latin og i Græsk.

4. Bestemmelsen i allerhøjeste Anordning af 16de Juni 1882 § 14 om, at Privatister ved Afgangsexamen skulle opgive det hele i V og VI Klasse læste Pensum i Latin og Græsk, staar uforandret ved Magt. Ligeledes har det sit Forblivende ved de i Anordning af 5te August 1871 § 7, jfr. Ministeriets Cirkulære af 23de December 1882, om Optagelsen i en lærd Skoles V Klasse foreskrevne Regler, forsaavidt som Privatister forinden Optagelsen blive at prøve i alle de til IV Klasses Hovedexamen hørende Fag, i hvilke de ikke tidligere have aflagt Prøve.

5. Da der ved en enkelt Skole har vist sig Misforstaaelser med Hensyn til Anvendelsen af Bestemmelsen i Anordning af 30te August 1881 § 4 b om, at der ved almindelig Forberedelsesexamen skal i Engelsk opgives læst saa meget, som svarer til 300 Sider af Tauchnitzers Udgaven af „sunbeam stories“, kan Ministeriet ikke anse det for unødvendigt at indskærpe, at der herved haves sammenhængende Stykker af forskjellige Forfattere for Øje, men at derimod det, der er læst i Elementærbøger, f. Ex. Listovs og Løkses, ikke kan medregnes i det anordningsmæssige Pensum. For at sikre Overholdelsen af disse Regler, der ligeledes gjælde for de i bemeldte Anordnings § 4 c og d foreskrevne Pensum i Tysk og Fransk, vil Ministeriet herved for Fremtiden have paalagt, at det paa Skoleaererne til Indmeldelse af Examinander ved almindelig Forberedelsesexamen opgives med nøjagtig Specificering, hvilke bestemte Stykker enhver Examinand har læst, ligesom det ogsaa nøje bør paases fra Skolernes Side, at Opgivelserne stemme med Anordningens Fordringer, baade hvad Sideantallet og Indholdet angaar.

Den samme Fordring gjælder ogsaa for Privatister, der indmeldes til Examenskommissionen.

6. Da Ministeriet flere Gange har modtaget Andragende fra Saadanne, som ønske at underkaste sig en Tillægsprøve i Latin i samme Examenstermin som almindelig Forberedelsesexamen, eller at tage de tvende efter hinanden følgende Tillægsprøver for Seminarister paa én Gang, finder man Anledning til at udtale, at der i det Hele Intet kan være til Hinder for en saadan Fremgangsmaade, og at altsaa de Prøver i Latin eller i Latin og Græsk, hvormed Skolelærerexamen maa suppleres for at give Adgang til at tage Afgangsexamen for Studerende, kunne afholdes i samme Examenstermin, men at i saa Fald den Prøve, der er forudsat at være den sidste i Rækken, taber sin Gyldighed, naar den Examen, som den skal tjene til at supplere, ikke bestaaes. Der bør derfor ikke udstedes noget Examensbevis for Prøven i Latin eller Latin og Græsk, før den Prøve, som normalt maa gaa forud, er bestaaet.

7. Efterat Ministeriets Opmærksomhed gjentagne Gange er bleven henledet paa, at der ved Skolerne hersker en forskjellig Praxis i Henseende til Bedømmelsen af den Karakter, der ifølge Anordning af 30te August 1881 § 1 gives for Orden med de skriftlige Arbejder ved almindelig Forberedelsesexamen, og navnlig at der ved flere Skoler er Tilbøjelighed til at give „Udmærket godt“ som Normalkarakter uden at fordre en Behandling af Arbejderne, der hæver sig over det Gjennemsnitlige, skal man herved bemærke, at Ministeriet ønsker de Bemærkninger, som om dette Punkt ere fremsatte i Undervisningsinspektionens Examensberetninger for 1883 og 1884 (jfr. Meddelelserne om det lærde

Skolevæsen m. m. for 1882—83 Pag. 168, og for 1884 Pag. 107) tage til Følge som Rettesnor for Bedømmelsen. Ordenskarakteren „ug“ bør derfor kun gives, hvor et skriftligt Arbejde baade er fuldkommen frit for Rettelser, i enhver Henseende behandlet med tilfredsstillende Orden, og desuden skrevet med en god Haandskrift. Hvor det sidste ikke er Tilfældet, men Arbejdet dog er læseligt og nogenlunde omhyggeligt behandlet, hvortil hører, at de matematiske Besvarelser ere ledsagede af fornøden Text og saaledes ordnede, at Gangen i Behandlingen tydelig ses, kan Karakteren „mg“ gives, og enhver, selv mindre Mangel bør der overhovedet tillægges Vægt i nedadgaaende Retning, saaledes at der endog, naar utilbørlig Skjødesløshed er udvist, vil være Grund til at give negative Karakterer. Ligeledes vil den af Inspektionen udtalte Regel være at følge, at naar Censorerne i hvert af de tre Fag, hvori der gives skriftlig Opgave, have fastsat en Karakter for Orden, har Skolens Bestyrer kun at beregne Middeltallet af de tre til ham afgivne Karakterer, for at fastsætte Hovedkarakteren for Orden. Det maa følgelig anses for urigtigt at lade nogen af de tre Ordenskarakterer faa større Betydning ved Sammenregningen end de andre to, idet der ikke kan tages Hensyn til, at Vanskelighederne ved at bevare god Orden i en matematisk Udarbejdelse for den Uøvede kunne bevirke, at denne snarest kommer til at faa en nedsættende Virkning.

8. Da Indmeldelserne af Examinander stadig fra flere Realskoler indsendes for sent, benytter Ministeriet Lejligheden til alvorligt at indskærpe Skolerne Nødvendigheden af, at Reglerne i Cirkulære af 28de Marts 1887 om, at Indmeldelserne, henholds-

vis til Foraars- og Sommerexaminerne, bør indsendes inden den 1ste Februar og 1ste Maj, ufravigelig overholdes, da Til sidesættelsen af disse Regler i høj Grad forsinker og besværliggjør Inspektionens Arbejde med Ordningen af Examens Afholdelse. Af samme Grund bør det undgaas, hvad der nu ofte indtræffer, baade ved Realskoler og lærde Skoler, at enkelte Examinander indmeldes længe efter Udløbet af Fristen. Ligeledes ønsker Ministeriet det nøje iagttaget, at der fra Skolernes Side i betimelig Tid, forinden Indmeldelsen til Examen skal foregaa, indgives Andragende om de for Examinanderne eventuelt nødvendige Dispensationer med Hensyn til Alder m. m., samt at der derefter paa Indmeldelseslisterne ved de paagjældendes Navne anføres de Skrivelser fra Ministeriet, hvorved saadanne Dispensationer maatte være givne.

9. Ansøgninger om Fornyelse af Tilladelsen til at afholde Examen ville for Fremtiden være at indsende til Ministeriet, henholdsvis inden den 1ste November eller den 1ste Februar, eftersom Fornyelsen begjæres for den nærmest paafølgende Foraars- eller Sommerexamens Vedkommende. Forsømmelser i den Henseende ville efter Omstændighederne medføre, at der ikke bliver Lejlighed til at lade foretage Undersøgelse af den paagjældende Skole forinden Examen, og at Skolen derfor ikke kan forvente at erholde den attraaede Bevilling i rette Tid.

Til Understøttelse for Disciple, der ønske Undervisning i Sløjd, er der af Ministeriet bevilget 200 Kr. Undervisningen finder Sted i Horsens private Sløjdscole, med hvilken Adjunkt Steenberg fører Tilsyn.

VI. Skolebeneficier og Legater.

Ansøgninger om Fripladser og Stipendier indgives til Rektor ved det nye Skoleaars Begyndelse, inden den 1ste September. Til Brug herved faas hos Rektor trykte Skemaer, som skulle udfyldes af Ansøgeren og attesteres af to bekendte Mænd. Uagtet Skolebeneficierne kun tilstaaes for et Aar ad Gangen, behøver den, der en Gang har opnaaet et Beneficium, ikke at forny Andragendet derom.

I Følge Ministeriets Skrivelse af 27. Sept. 1889 have Beneficierne været fordelte saaledes:

I. *Fri Undervisning og mellemste Stipendium (70 Kr. at oplægge):*

J. R. Jørgensen, P. Pedersen, H. P. Hansen, S. J. E. L. Nielsen.

II. *Fri Undervisning og laveste Stipendium (40 Kr. at oplægge):*

E. Pedersen, A. J. C. Pedersen, J. V. Elberling, M. B. Petersen.

III. *Fri Undervisning:*

J. F. Bentzen, M. Thomsen, C. L. P. Anderskouv, J. C. Pedersen, S. Sander-Larsen, H. V. Fog, C. E. Pedersen, J. P. Jacobsen.

IV. *Undervisning for nedsat Betaling:*

E. Grabow, F. C. G. K. Weltzer, Sergent Rasmussen, H. C. O. Brondt, C. R. Kraul, R. T. Kreutzfeldt.

V. *Højeste Stipendium (100 Kr. at udbetale):*

J. V. Hansen, A. Gorm, S. B. B. G. Lauesgaard, L. C. Birch, A. N. Otterstrøm.

VI. *Mellemste Stipendium (70 Kr. at udbetale):*

E. Glud, J. N. Lassen, C. M. Christensen, H. V. Gall, J. P. Th. Gall, J. C. B. Petersen, C. A. Elberling.

VII. *Laveste Stipendium (40 Kr. at udbetale):*

R. Hastrup.

Fri Undervisning som extraordinær Gratist:

C. L. Leunbach.

Da Discipel E. Glud forlod Skolen i December, blev ved Ministeriets Skrivelse af 30. December den resterende Del af det ham tildelte Stipendium tilstaaet R. Hastrup.

Flidsbelønninger af Flensborgs Legat tildeltes: J. R. Jørgensen, P. Pedersen, P. Hansen, J. V. Elberling, S. J. E. L. Nielsen, J. C. Petersen, J. C. L. Meyer, S. B. B. G. Lauesgaard, H. R. Grumme.

De to Portioner af Davidsens Legat, 10 Kr. til hver, tilkjendtes P. Pedersen og C. R. Kraul.

De to Portioner af Bruuns Legat tilfaldt J. R. Jørgensen og S. J. E. L. Nielsen.

Af Stipendieoverskudsfondens Midler tilstodes af Ministeriet følgende Studenter fra Horsens Skole det ved hver især anførte Beløb:

Stud. mag. J. F. S. Bech 200 Kr., Stud. med. R. V. G. Bentzen 150 Kr., Stud. mag. E. N. Fledelius 200 Kr., Stud. theol. R. Helms 150 Kr., Stud. theol. C. N. P. Jørgensen 100 Kr., Stud. theol. M. Laursen 150 Kr., Stud. theol. J. C. E. Nielsen 150 Kr., Stud. mag. L. P. C. A. Nielsen 200 Kr., Stud. med. S. J. Petersen 200 Kr., Stud. med. C. J. Vestergaard 150 Kr., Stud. theol. H. Winther 150 Kr.

Ansøgninger om disse Understøttelser skulle, stilede til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, indgives til Rektor i September Maaned.

VII. Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebibliotheket.

Foruden Skolens Lærere have de øverste Klasser havt Adgang til Udlaan fra Bibliotheket. Desuden har Bibliotheket, ligesom forrige Aar, hver Torsdag Kl. 2—3 været aabnet for Udlaan til enhver, der søger Kundskab; herved er udlaant c. 350 Bind.

Bibliotheket har modtaget følgende Tilvæxt:

Encyklopædier og Skrifter af blandet Indhold.

1.
Nordisk Conversationslexikon, 3. Udg., B. 6. Kbh. 1889.
3.
Studentersamfundets Smaaskrifter, Nr. 86—104. Kbh. 1889—90.
4.
Nordisk Tidskrift för Vetenskap, Konst och Industri, utg. af Letterstedtska Föreningen, 1889. Stockh. Politiken for 1889.
Tilskueren, Maanedsskrift for Literatur, Samfundsspørgsmaal m. m., udg. af N. Neergaard, Aarg. 6. Kbh. 1889.
5.
Deutsche Rundschau, hrsg. von J. Rodenberg, B. 60—61. Berl. 1889—90.
6.
Revue des deux mondes, 1890. Paris.

Litteraturhistorie. Lærde Selskaber.

7.
Schmidt von Lübeck, Der neu entdeckte Sanchuniathon, ein Briefwechsel. Altona 1838.
8.
Bender, F., Geschichte der griechischen Litteratur. Lpz. 1886.
Friesen, C., De vita et scriptis M. Annaei Lucani. Pgr. Stockh. 1879.

Weisse, J. P., Hvilke betingelser indeholdt den romerske nationalkarakter for udviklingen af en litteratur. Pgr. Krist. 1876.

10.

Boas, E., Schiller u. Goethe im Xenienkampf, Th. 1—2. Stuttg. 1851 (i 1 B.).

Riemer, F. W., Mittheilungen über Goethe, B. 1—2. Berl. 1841.

Weber, G., Die Geschichte der deutschen Litteratur. Lpz. 1850.

13.

Dansk Bogfortegnelse for 1889. Kbh.

Norsk Bogfortegnelse for 1888. Christ.

Årskatalog för svenska bokhandeln 1889. Stockh.

Verzeichniss von Büchern, Landkarten etc. 1889. Lpz.

Fortegnelse over 16 Aars Tilvækst til Viborg Kathedralskoles Bogsamling. Vib. 1890.

Nationallitteratur.

14.

Arabiske Oldsange, Udvalg, paa Dansk ved P. Trugaard, H. 3. Pgr. Ribe 1889.

Ibn-Zaiduni vitam scripsit epistolamque ejus ad Ibn-Dschahvarum scriptam nunc primum edidit R. O. Besthorn. Haun. 1889.

15.

Τῶν Ἀπτικῶν ῥητόρων ἔνιοι λόγοι ἐπιλεκτοί, ἐξήνεγκε Βέργχιος. ἐν Ἀντίφ. αωμζ'.

16.

Andokides.

Eriksson, J. A., De syntaxi A. quæstiones I. Pgr. Norrk. 1877.

Apollodori Bibliotheca, ed. ster. Lips.

Arriani Expositio Alexandri, ed. ster. Lips.

Demosthenes Werke, übers. von H. A. Pabst, Bdchen 1—19. Stuttg. (i 4 B.)

Dionysii Halicarn. opera omnia, tom. 1—4, ed. ster. Lips.

— Historiographica, ed. C. G. Krüger. Halis Sax. 1823.

Heliodori Aethiopica, rec. ab J. Bekker. Lips. 1855.

Luciani opera, tom. 1—4, ed. ster. Lips.

— Somnium, Timon, Prometheus, decrum dialogi selecti, ed. S. N. J. Bloch. Hafn. 1828.

Lysias, Reden, übers. von F. Baur, Bdchen 1—4. Stuttg. (i 1 B.)

Musæus, Carmen de Herone et Leandro, lat. refictum auct. O. G. Lemke. Pgr. Wisby 1878.

Platonis Euthyphro, Apologia Socratis, Crito, Phaedo, rec. J. F. Fischerus. Lips. 1783.

- Polybii* Historiae, tom. 1—4, ed. ster. Lips.
Theocriti, Bionis et Moschi Idyllia, rec. C. H. Weise, ed. ster. Lips.
Theophrasti Characteres, ed. F. Astius. Lips. 1815.
Xenophontis Memorabilia, rec. J. A. Ernesti. Lips. 1772.

19.

- Catulli, Tibulli et Propertii* Carmina, ed. ster. Lips.
Cicero, Cato den Ældre, overs. af C. F. Gerdson. Kbh. 1818.
Cornelii Nepotis Vitae excell. imperatorum, mit Anmerk. von
 C. H. Pauffles. Lpz. 1817.
 — mit Anm. versehen von J. Billerbeck. Hann. 1830.
Florus, Abriss der römischen Geschichte, übers. von W. M. Pahl,
 Bdchen 1—3. Stuttg. (i 1 B.)
Horatii Oder, 1sta boken, öfvers. af C. A. Melander. Pgr.
 Umeå 1877.
Juvenal, Ottende, trettende og fjortende Satire, fordanskede af
 O. Worm. Kbh. 1801.
Livi Periochae, *Julii Obsequentis* Prodigia, rec. O. Jahn. Lips. 1853.
Persii sex Satirer, i Danske Vers overs. af F. C. Schönau.
 Kbh. (1746) 4°.
Victor, Aurelius, Historia Romana, ed. ster. Lips.
 — übers. von A. Closs, Bdchen 1—3. Stuttg. (i 1 B.)
Virgilii Aeneis, 4de sången, öfvers. af C. J. Lindbom. Pgr.
 Nyköping 1877.

21.

- Beovulf, en fornengelsk hjeltedikt, öfvers. af R. Wickberg.
 Pgr. Westervik 1888.
 Læxdæla saga, udg. ved Kr. Kålund. H. 1. Kbh. 1889.
 Småstykker 12—14, udg. af Samfund til Udgiv. af gammel
 nordisk Litteratur. Kbh. 1889.

22.

- Digte til Kong Frederik VII ved Allerhøistsammes dødelige Af-
 gang den 15. Novbr. 1863. Kbh.
Funch, Rogind og Warburg, Dansk Læsebog for de lavere
 Klasser. Kbh. 1859.
 Sange til Brug for „Skolen og Hjemmet“. Hors. 1877.
 Regents-Visebog. Kbh. 1842.
 Visebog indeh. udvalgte danske Selskabssange. Kbh. 1814.

23.

- Arentzen, Kr.*, Digtsamling. Kbh. 1862.
(Bang, O. L.) Hjemkomsten fra Krigen, et Træsnit. Kbh. 1849.
Brochner, J. C., Livets og Dødens Alvor, Digte. Odense 1856.
Faber, P. D., Harald Graafelds Jagt, et Drama. Aalb. 1824.
Fritz, T., Ungdomsforsøg i den lyriske Poesie. Hors. 1848.

- Gjellerup, K.*, Antigonos. Kbh. 1880.
 — Rødtjørn. Kbh. 1881.
 — Germanernes Lærling. Kbh. 1882.
 — Aander og Tider. Kbh. 1882.
Grundtvig, F. L., Til Grundtvigs Venner, Rimbrev. Kbh. 1875.
 — Et Ord til Bjørnstjerne Bjørnson. Kbh. 1875.
Grundtvig, N. F. S., Roskilde-Riim. Kbh. 1814.
 — litteraire Testamente. Kbh. 1827.
Hammerich, Fr., Danmarks Opvaagnen, et Digt. Kbh. 1848.
Hegelund, Peder, Susanna og Calumnia, udg. af S. Birket Smith, H. 2. Kbh. 1889.
Hertz, H., Dramatiske Værker, B. 1—18. Kbh. 1854—73 (i 9 B.).
Ingemann, B. S., Holger Danske. Kbh. 1837.
Kaalund, H. V., Til Kong Frederik den Syvende, et Digt. Kbh. 1848.
Låle, Peder, Ordspråk I texter, utg. av Kock och Petersens, H. 1. Kbh. 1889.
Molbech, Chr. K. F., Der er en Gud, som over Danmark vaager! Kbh. 1848.
Paludan-Müller, Fr., Ved Kong Frederik den Syvendes Død, to Leilighedsdigte. Kbh. 1863.
(Ploug, P. C.) Poul Rytters Viser og Vers. Kbh. 1847.
 — *P. R.*, Slaget ved Fredericia, et Digt. Kbh. 1850.
Sneedorff-Birch, F., Eet Hundrede Sange, H. 1—3. Aarh. 1857.
Sorterup, J., Ære Digt til Konning Friderich den Fierde, udg. af M. Arnesen. Pgr. Frederikshald 1876.
(Storm, E.) Fabler og Fortællinger i den Gellertske Smag, en Sang om Jøndalen, samt Boraasiade. Kbh. 1778, 4°.
(Worm, Pauline) Danmarks Frelse, et Digt. Kbh. 1848.
 — Til Kongen, et Digt. Kbh. 1848.
- 24.
- Boisen, F. E.*, Op til Kamp for Fædreland og Modersmaal, en Tale. Kbh. 1848.
Clausen, H. N., Danmarks Krav til dets Højskole i dets Ydmygelsesstand, Universitetstale. Kbh. 1865.
Oehlenschläger, Cantate ved Universitetsfesten 1841 i Anledn. af Kronprindsens Formæling. Kbh. 1841. 4°.
- 25.
- Bellman, C. M.*, Fredmans Epistlar och Sånger, udg. af C. Nielsen. Kbh. 1845.
Runeberg, J. L., Drei Lieder aus „Fänrik Ståls sägner“, ins Deutsch übers. von G. Borgström. Pgr. Karlstad 1877.
Tegnér, E., Frithiofs Saga, med Overs. af A. E. Boye. Kbh. 1850.

26.

Commers-Buch für den deutschen Studenten. Lpz. 1859.

Der ewige Musenalmanach junger Germanen. Lpz.

Wolff, O. L. B., Album heiterer u. komischer deutscher Dichtungen.

Lpz. 1850.

27.

Blumauer, Virgils Aeneis, travestirt, B. 1—3. Frkf. 1788 (i 1 B.)*Goethe*.

Hartung, Beiträge zur populären Erklärung des Faust.

Pgr. Schleusingen 1844.

(Hippel, T. G.) Über die Ehe. Berl. 1793.*Langbein, A. T. E.*, Sämmtliche Gedichte, B. 1—4. Stuttg. 1843.*Lessing, G. E.*, Fabeln. Berl. 1759.*Müllner, A.*, König Yngurd, Trauerspiel. Lpz. 1817.*Schillers* Briefwechsel mit *Körner*, hrsg. von K. Goedeke,

Th. 1—2. Lpz. 1874.

Schwab, G., Die deutschen Volksbücher, B. 1—2. Stuttg. 1843.*Tiedge, A.*, Die Einsamkeit. Lpz. 1792.*Töpffer, R.*, Sämmtliche Werke, hrsg. von C. T. Heyne, B. 1—5.

Lpz. 1847 (i 2 B.)

Uhland, L., Gedichte. Stuttg. u. Augsb. 1856.*Zschokke, H.*, Ausgewählte Novellen u. Dichtungen, Th. 1—10.

Aarau 1845.

28.

Byron.

Rötscher, Eine Tragödie von B. (Manfred) in ihrem innern

Zusammenhange entwickelt. Pgr. Bromberg 1844.

29.

Marmier, X., Histoires allemandes et scandnaves. Paris 1881.

Sprogvidenskab.

31.

Sundén, J. M., Inledning till läran om den grekiska och latinska verbalböjningen. Pgr. Upsala 1878.

32.

Freytag, G. G., Chrestomathia Arabica. Bonnae 1834.

34.

Wiehe, F. W., Læren om Accentuationen i det græske Sprog. Kbh. 1854.

37.

Bröder, C. G., Praktisk latinsk Grammatik overs. af G. Sverdrup. Kbh. 1816.

Dahl, B., Om udtalen af latin i ældre og nyere tid. Pgr. Krist. 1879.
Klein, J. C., Formenlehre der lateinischen Sprache. Stuttg. 1836.
Ramshorn, L., Lateinische Grammatik. Lpz. 1824.

38.

Fibiger, O., Latinsk Chrestomathi, H. 1. Kbh. 1859.
Linderstrøm-Lang, C. F., Latinske Stiløvelser. Kbh. 1888.
Trojel, F. C. L., Materialier til latinske Stiløvelser for de lavere
 Klasser. Kbh. 1864.

39.

Arkiv för nordisk filologi, utg. genom A. Kock, B 5. (ny
 följd, B. 1). Lund 1889.
Fridriksson, H. K., Islensk málsmyndalýsing. Kph. 1861.
Fritzner, J., Ordbog over det gamle norske Sprog, H. 15—17.
 Krist. 1889.
Levy, V., Oldnordiske Læsestykker i Tilslutning til Wimmers
 Læsebog, H. 2. Kbh. 1889.
Ross, H., Norsk Ordbog, Tillæg til Norsk Ordbog af Aasen,
 H. 1. Christ. 1890.
Thorkelsson, Jon, Beyging sterkna sagnorda i Islensku. Pgr.
 Reykj. 1888.

40.

Feilberg, H. F., Bidrag til en ordbog over jysk almuesmål, H. 5.
 Kbh. 1889.
Kalkar, O., Ordbog over det ældre danske sprog, H. 15—16.
 Kbh. 1889.

41.

Bloch, S. N. J., Fuldstændig dansk Sproglære, Deel 1, om
 Ordenes Dannelse og Retskrivning. Odense 1817.
Bondesen, N. W. T., Ledetraad ved den grammatiske Under-
 visning i Modersmaalet. Kbh. 1853.
 — Udkast til nogle Udarbejdelser i Modersmaalet. Kbh. 1886.
Claudi, J., Dansk Sproglære. Kbh. 1865.
Eriksen, A. E., Norske Stilopgaver. Krist. 1874.
Hanssen, J., Retskrivningsregler. Pgr. Skien 1879.
Jensen, J., Forsøg til en dansk Sproglære. Kbh. 1833.
 — Forsøg til en dansk Retskrivningslære. Kbh. 1834.
Meier, J. N., Dansk Grammatik til Brug for Skoler. Kbh. 1843.
 Den literaire Retskrivning. Kbh. 1889.
Selmer, F., Om Endelsen -løse i nordiske Stednavne. Kbh. 1884.

42.

Melin, K. T., Öfversigt af substantivens böjning i äldre Väst-
 götatalagen. Pgr. Skara 1888.
Sundén, D. A., Om ä-ljudets teckning. Pgr. Westeraås 1877.

44.

- Ankjær, E.*, Tydsk Formlære til Skolebrug. Kbh. 1865.
Bresemann, F., Theoretisch-praktische deutsche Sprachlehre für Dänen. Kopenh. 1838.
Bruun, C. F., Tydsk Grammatik til Skolebrug. Hors. 1854 (Forfatterens eget Exemplar).
 — — 2den Udg. Hors. 1859 (Forf. eget Ex.).
Flodén, A., Den underordnade satsen och dess fogeord i tyskan. Pgr. Jönköping 1888.
Götzinger, M. W., Deutsche Sprachlehre für Schulen. Aarau 1845.
Taaffe, T. C., Et Par Kapitler af den tydske Syntax til Skolebrug. Kbh. 1863.
Toepfer, J., Tydsk Grammatik til Skolebrug. Kbh. 1860.

45.

- Ankjær, E.*, Tysk Elementarbog. Aalb. 1870.
 — Tyske elem. Stiløvelser. Aalb. 1870.
 — Ordsamling til de to foreg. Bøger. Aalb. 1870 (alt indbunden i 1 B.)
Broberg, S., Stiløvelser til Brug ved Begyndelsesunderviisningen i Tydsk. Odense 1870.
Fibiger, O., Deutsches Lesebuch. Kopenh. 1861.
 — Deutsche Anthologie. Kop. 1861.
Jensen, A., Tysk Læsebog, Afd. 1—2. Kbh. 1890.
Kaper, J., Tyske Stiløvelser for Mellemlklasserne. Kbh. 1880.
 — Tysk Læsebog for Mellemlklasserne. Kbh. 1874.
 — og *Simonsen*, Tysk Læsebog for de første Begyndere. Kbh. 1876.
Launy og Pio, Tysk Læsebog for de lavere Klasser. Kbh. 1869.
Mohr og Outzen, Tyske Stiløvelser for de højere Klasser. Kbh. 1873.
Møller, M., Exempelsamling til Øvelse i al Slags tydsk prosaisk Stil. Kbh. 1816.
Toepfer, J., Practisk Lærebog i det tydske Sprog efter Ahns Methode. Kbh. 1860.
 — Tydsk Læsebog for de lavere Klasser. Kbh. 1860.
Wolff, O. L. B., Poetischer Hausschatz des deutschen Volkes, 14. Aufl. Lpz. 1850.
Wolle, E., Materialier til at indøve den tydske Syntax. Vib. 1854.
- 46.
- Brekke, K.*, Lærebog i Engelsk for Begyndere. Krist. 1889.
 — Engelsk Læsebog for Mellemlklasserne. Krist. 1889.
 — og *Sarauw*, Dansk Glossar dertil.
Drysen, J. A., Adverbet i engelska språket. Pgr. Strengnäs 1867.

Fistaine, G., Udvalgte Stykker til Brug ved Oversættelse fra Dansk til Engelsk. Kbh. 1860.

Listov, J., Engelske Stiløvelser, Afdel. 2. Kbh. 1872.

Mariboe, C., Engelsk Læsebog for Begyndere. Kbh. 1829.

47.

Borring, L. S., Fransk-Dansk Haand-Ordbog, Deel 1—2. Kbh. 1841.

48.

Fistaine, G., Fransk Skolegrammatik. Kbh. 1863.

James-Hansen, M., De vigtigste franske homonymer og deres udtale. Pgr. Bergen 1880.

Σαμουράση, Α., Στοιχεῖα γαλλικῆς γραμματικῆς. ἔν Ἀθήναις 1845.

49.

Bergström, A., De la construction en français moderne. Pgr. Norrköping 1888.

Borring, L. S., Album littéraire ou nouveau choix de lectures. Copenh. 1859.

Broberg, S., Fransk Stiløvelse. Kbh. 1872.

Gregersen, E., Dansk-franske Øvelser. Kbh. 1865.

Hagelin, H., Stomatoskopiska undersökningar af franska språk ljud. Pgr. Stockh. 1888.

Jung, C. F., Fransk Læsebog for Mellemklasser. Kbh. 1883.

Lassen, H. C. F., Fransk Læsebog for Skolens lavere Klasser. Kbh. 1859.

Lönnerberg, R. W., Bidrag till belysning af språkbruket i franskan I. Pgr. Stockh. 1888.

M., Dansk og Fransk. Kbh. 1885.

Pio, J., Lærebog i Fransk for Begyndere. Kbh. 1871.

Sibbern, A., Franske Stiløvelser, Afsnit 1. Kbh. 1861.

51.

Halbertsma, J., Lexicon Frisicum A—Feer. Hagae Com. 1876.

Klassisk Oldtidsvidenskab.

54.

Freese, W. L., Wie lange erhielt sich die Gleichheit der lakëdämonischen Bürger? Pgr. Stralsund 1844.

57.

Jørgensen, C., Kvindefigurer i den archaiske græske Kunst. Kbh. 1888 (Drdsp.)

58.

Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik, hrsg. von
Fleckeisen u. Masius, Jahrg. 59. Lpz. 1889.

Tidskrift for Filologi og Pædagogik, Ny Række, Aarg. 10.
Kbh. 1889.

Historie.

60.

Betty Ewald født *Ponsaing*, Lærebog i Verdenshistorien til
Brug for Almueskolen. Kbh. 1889.

Ewald, C., Lærebog i Verdenshistorien 1—3. Kbh. 1882.

Grundtvig, N. F. S., Historisk Børnelærdom. Kbh. 1845.

62.

Aars, J., Endnu lidt om Sokrates og Xantippe. Pgr. Krist. 1883.

Borch, K., Hellenernes historie i udvalg. Pgr. Stavanger 1888.

66.

Kong Christian IV.'s egenhændige Breve, udg. ved *Bricka* og
Fridericia, H. 16. Kbh. 1889.

Meddelelser fra Krigsarkiverne, udg. af Generalstaben, B. 4,
H. 2—5. Kbh. 1889.

Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stænder-
mødernes Historie i Kristian IV.s Tid, udg. ved *K.*
Erslev, B. 3, H. 1. Kbh. 1888.

67.

Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie. Kbh. 1889.

Historisk Tidsskrift, udg. af den danske hist. Forening,
Række 6, B. 2, H. 1. Kbh. 1889.

— udg. af den norske hist. Forening, Række 3, B. 1, H. 1—2.
Krist. 1889.

— utg. af svenska hist. föreningen, årg. 9. Stockh. 1889.

Guðmundsen, V., Privatboligen på Island i sagatiden. Kbh. 1889.
(Drdsp.)

Pavels, C., Dagbøger for Aarene 1812—13, udg. af *L. Daae*,
H. 2. Krist. 1889.

68.

Samlinger til jysk Historie og Topografi, B. 12. Aalb. 1889.
Dagbogsoptegnelser fra Rigsdagen 1660, udg. af *Chr. Bruun*.
Kbh. 1872.

Bluhme, E., Hvorledes komme vi flot igjen? Kbh. 1882.

—g., Finanslovens Nægtelse. Kbh. 1873.

Kort Overblik over Forhandlingerne om Finanslovens Næg-
telse. Kbh. 1873.

- Udvalgte Foredrag af Folkethingets Forhandlinger om Finanslovens Nægtelse. Kbh. 1873.
- Uddrag af Folkethingets Forhandlinger. Kbh. 1881.
- Grevinde Louise Danner, fød Rasmussen, Danmarks Genius. Kbh. 1855.
- En Grundlovsmand, Det forenede Venstres Program og Parti. Kbh. 1873.
- Holm, E.*, Den offentlige Mening og Statsmagten i den dansk-norske Stat i Slutn. af det 18. Aarh. (1784—99). Pgr. Kbh. Univ. 1888.
- Hammerich, Fr.*, „Hjemmetydskeriet“ og „Skal Danmark ende som tydsk Vasalstat“, to Foredrag. Kbh. 1864.
- Kok, Joh.*, Nogle Ord til Bedste for Danskheden i Sønderjylland, et Foredrag. Kbh. 1865. (indb. med foreg.)
- Lehmann, O.*, Det Tydske i Danmark, et Foredrag. Kbh. 1864. (indb. med foreg.)
- Lund, H. C. A.*, De Liberale. Kbh. 1884.
- Lund, Troels*, Danmarks og Norges Historie i Slutn. af det 16. Aarh. I. Indre Historie, Bog 10. Kbh. 1890.
- Møller, H. L.*, Kong Kristian VI. og Grev Kr. E. af Stolberg-Wernigerode. Kbh. 1889. (Drdsp.)
- Olrik, H.*, Knud Lavards liv og gærning. Kbh. 1888.
- Ottesen, H.*, Et Blik paa Danmarks Forfatningshistorie. Kbh. 1873.
- Ploug, C.*, Hvorfor ere vi kjørte fast? Kbh. 1882.
- Gjennemførte og uigjennemførte Reformer. Kbh. 1873.
- Sibbern, F. C.*, Hvorom skulle vi allerførst blive enige? Kbh. 1865.
- Samfundsbetragtninger, H. 1. Kbh. 1865.
  - Bør ikke 5te Juni Grundloven gjenoprettes, Revisionen udsættes til en sindsroligere Tid, og da vorde grundigere? Stykke 1—2. Kbh. 1865.
  - Vil Agitationen høre op? Kbh. 1866.
  - Tilbageblik paa Grundlovsforhandlingerne. Kbh. 1866.
  - Samfundsbetragtninger, H. 2. Kbh. 1870. (alt i 1 B.)
- En Tilhænger af Forfatningspartiet, Om Socialisternes Forhold til „Det forenede Venstre“. Kbh. 1873.
- Thrige, S. B.*, Danmarks Historie i vort Aarh., H. 12—23. Kbh. 1889—90.

69.

- Personalhistorisk Tidsskrift, udg. af G. L. Wad, Række 2, B. 4. Kbh. 1889.
- Dansk biografisk Lexikon, udg. af C. F. Bricka, B. 3. Kbh. 1889.
- Geistlig Calender for Aaret 1848. Kbh.

70.

- Halem, Andenken an *Oeder*. Altona 1793.
 Wroblewsky, O. B., Ti Aar i *C. A. Reitzels* Boglade. Kbh. 1889.
 Kalkar, C. H., Frederik Adolf de *Roepstorff*. Kbh. 1884.
 Thiele, J. M., Om den danske Billedhugger *B. Thorvaldsen*.
 Kbh. 1849.
Rasmus Æreboes Autobiografi (1685—1744), udg. af C. L. Grove.
 Kbh. 1889.

72.

- The genuine letters of Junius. Lond. 1771.
Larsson, H., Studier i den nyaste Napoléonsliteraturen. Pgr.
 Helsingb. 1888.
Schiern, F., Hollands Forsvarskamp mod Frankrig og England
 1672. Kbh. 1887.

74.

- Lind, H.*, Verdenshistoriens vigtigste Tidsaldre 1—2. Pgr. Rand.
 1888 og 89.

76.

- Horn, F. W.*, Vore Fædres Guder. Kbh. 1875.
Lefolii, H. H., Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold.
 Kbh. 1866.
Snorrason og Arentsæn, Nordiske Myther. Kbh. 1849.

77.

- Müller, S.*, Ordning af Danmarks Oldsager: Stenalderen. Kbh.
 1888. 4°.
Naumann, F., Der Tod, Beitrag zur Literaturgeschichte der
 Todtentänze. Dresd. 1844.
Simonsen, D., Skulpturer og Indskrifter fra Palmyra i Ny Carls-
 bergs Glyptothek. Kbh. 1889.

Geografi og Statistik.

78.

- Geografisk Tidsskrift, B. 10. Kbh. 1889. 4°.
 Petermanns Mitteilungen aus Perthes' geogr. Anstalt, B. 35.
 Gotha 1889. 4°.
 — Ergänzungshefte 93—97. Gotha 1889. 4°.
Ingerslev, C. F., Lærebog i Geographien. Kbh. 1841.
Ks., Geografi for smaa Børn. Kbh. 1872.
Weitemeyer, H., Geografiens almindelige Del. Kbh. 1889.

79.

Nitsch, P. F. A., Kurzer Entwurf der alten Geographie, hrsg. von Mannert. Lpz. 1810.

80.

Samling af Vedtægter for Styrelsen af de communale Anliggender i Kjøbstæderne i Kongeriget. Kbh. 1869.

Falbe-Hansen og *Scharling*, Danmark i 1890, Supplementbind til Danmarks Statistik, H. 1—2. Kbh. 1890.

Hof- og Statskalenderen for 1890.

Uddrag af Horsens Byraads Forhandlinger i Aaret 1888.

27de Aarsberetning fra Horsens Fængselselskab. Hors. 1889.

Horsens Veiviser 1890, udg. af Melgaard (med Tillæg).

Kristensen, E. Tang, Nogle Efterretninger om Herregaarden Lerchenfeldt's ældre Historie, H. 1. Kbh. 1889.

Nielsen, O., Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse, Del 5. Kbh. 1889.

Petersen, C. G. J., Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden „Hauch"s Togter i de danske Have indenfor Skagen 1883—1886 (med Atlas). Kbh. 1889. 4°.

Statistiske Meddelelser, Række 3, B. 9. Kbh. 1889.

Sammendrag af statistiske Oplysninger Nr. 10. Kbh. 1889.

Statistisk Tabelværk, Række 3, Lit. B, 5 og 6; Lit. D, 11 og 12. Kbh. 1888—89. 4°.

Westergaard, H., Drikfældigheden i Danmark og Midlerne derimod. Kbh. 1888.

81.

Roepstorff, F. A., Notes on the Inhabitants of the Nicobars. 1876.

82.

Craigher, J. N., Erinnerungen aus dem Orient. Triest 1849.

Pleyen, C., Erindringer fra en Reise til Sjetlandsøerne, Ørkenøerne og Skotland 1839. Kbh. 1840.

Rets- og Statsvidenskab.

84.

Nationaløkonomisk Tidsskrift, udg. af W. Scharling m. fl., Ny Række, B. 7. Kbh. 1889.

Falbe-Hansen, V., Stavnsbaandsløsningen og Landboreformerne, set fra Nationaløkonomiens Standpunkt, H. 2. Kbh. 1889.

Holberg, L., Dansk Rigslovgivning, Rigslovene i Perioden 1241—1282. Kbh. 1889.

Nielsen, J. J., Fæstesagen, en Samling af Avis-Artikler. Kbh. 1871.

85.

Love og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsen, saml. og udg. af H. V. Skibsted, 1887. Kbh. 1888.

Love og Anordninger m. m. for Aaret 1887, saml. og udg. af Ussing og Wøldike, Del 31. Kbh. 1889.

Love og Forordninger samt Reskripter m. m., Supplement, udg. af Damkier og Kretz, H. 9, 1870—74. Kbh. 1889.

Lovtidende for Kongeriget Danmark, 1889. Kbh.

Ministerialtidende for Kongeriget Danmark, 1889. Kbh.

Theologi.

86.

Theologisk Tidsskrift, udg. af H. V. Sthyr, B. 6. Kbh. 1889.

Flyveblade fra St. Stefansforeningen VI, Beretning om det filantropiske Møde paa Hindholm 1877. Næstved 1877.

87.

Die Bibel nach Dr. M. Luthers Uebersetzung. Schlesw.

88.

Biblia Hebraica, rec. A. Hahn. Lips. 1839.

de Wette, W. M. L., Lehrbuch der hebräisch-jüdischen Archäologie. Lpz. 1842.

Hansen, K., Canaan, en historisk Fremstilling af Jødelandets Oldtid. Hors. 1833.

91.

Platou, I. M., Prøver af en fortolkning af Lukasevangeliet for gymnasiet. Pgr. Krist. 1888.

97.

Kirkehistoriske Samlinger, udg. ved H. F. Rørdam, Kække 4, B. 1, H. 1. Kbh. 1889.

Plenge, J., Nogle Bemærkninger i Anledn. af det Danske Bibelselskabs 55de Beretning. Kbh. 1871.

— Det kbh.ske Agentskabs Aarsberetning for 1869 til det britt. Bibelselskab i London. Kbh. 1871.

— Det Britt. Bibelselskab og Bibelsagen i Danmark (1868).

98.

Bloch, J. V., Gjendøberkrigen i Kjerteminde 1859. Odense 1859.

Ignatius Danicus, Aabent Sendebrev til Dr. H. C. Rørdam. Kbh. 1854.

— Epistel til Nordens Mænd og Qvinder, samt den catholske Kirkes Troesbekjendelse, paa Latin og Dansk. Kbh. 1854.

Nielsen, R., Evangelietroen og Theologien. Kbh. 1850.

Rørdam, H. C., Om Mormonerne, en kort Oplysning. Næstv. Sveistrup, P., Til lutherske Medkristne i Kongeriget Danmark. Kbh. 1859.

99.

Usteri, L., Udvikling af det Paulinske Lærebegreb, overs. af Boethe. Kbh. 1839.

100.

Müller, P. E., Kristeligt Moralsystem. Kbh. 1808.

Til Sædeligheds Fremme, en Samling Foredrag af Mænd og Kvinder. Kbh. 1889.

103.

Bindeshøll, Holm, Bang, Søeborg, Katstrup og Kok, Sørgeprædikener i Anledn. af Kong Frederik VII.s Bisættelse i Roeskilde Domkirke den 19. Dec. 1863 (indb. i 1 B.)

Birkedal, W., Hvilket Hjertepræg vil Du bære? Prædikenen holdt i Ryslinge Kirke. Odense 1850.

Bispevielse i Frue Kirke den 5. Juni 1854. Kbh.

Boldsen, H. C., Prædikenen om Barnedaaben. Frederikshavn 1859.

Brochner, J. C., Afskedsprædikenen i Bogense Kirke 1866.

Ved Prof. Dr. H. N. Clausens Jordefærd i Frue Kirke 6. April 1877. Kbh.

Faber, J. C., Afskedsprædikenen i Horsens Kirke 1873.

Faber, N., Kortfattet Real-Concordants og homiletisk Parabolik. Odense 1848.

— Tvende Reformations-Taler. Odense 1836.

Fibiger, J., Prædikenen ved Rigsdagens Aabning d. 7. Okt. 1872.

Fønss, H., I Daarer og seenhjertede til at troe! Prædikenen Aarh. 1849.

Graae, G. Fr. A., Jakobs Gud er vor faste Borg, Mindetale over Kong Frederik den Syvende d. 19. Dec. 1863 i Flensborg.

Grundtvig, N. F. S., Ved Excell. C. E. Rotwitts Ligbegængelse den 14. Febr. 1860. Kbh.

Gude, I Anledn. af Christenforfølgelsen i Syrien, en Prædikenen. Kbh. 1860.

Hammerich, F., Tolv Prædikener i Felten og til Orlogs. Kbh. 1848.

— En Gravtale og en Feltprædikenen i Anledn. af Slaget ved Idsted. Slesv. 1850.

Til Minde om Prof. theol. Dr. P. Fr. A. Hammerich, Taler og Digte. Kbh. 1877.

Hansen, R., Ved Roulunds Grav, Sørgetale. Aalb. 1845.

Helms og Schiørning, Prof. Fr. P. J. Dahl, Taler ved hans Jordefærd i Frue Kirke 1864. Kbh.

Herskind, A., Afskedsprædikenen til Horsens Menighed 1867.

- Hofacker, L.*, Død, hvor er din Braad? en Paaskepræken udg. af H. J. M. Svendsen. Odense 1850.
- Jensen, K.*, Wie ein Christ sich recht verhält gegen seinen Landes-herrn, Predigt. Sonderburg 1846.
- Kaurin, J. M. P.*, Sendeskrivelse til Bergen Stifts Præster. Berg. 1859.
- Luplau, L. F.*, To Prædikener paa Jubelfesten for den danske Kirkes Reformation. Kbh. 1837.
- Martensen, H.*, Prædiken holdt Søndagen før Biskop Dr. Mynsters Jordefærd. Kbh. 1854.
- Melbye, M.*, Nu kalder Hyrden med Sværd, Prædiken. Od. 1848. Ved Biskop J. P. Mynsters Jordefærd den 7. Febr. 1854. Kbh.
- Paulli, J.*, Ved Chr. Winthers Kiste i Vor Frue Kirke 1877.
- Rosing, U. F.*, Tale ved Oluf Worms Bisættelse. Hors. 1830.
— Udsigten i det nye Aar. Hors. 1831.
- Rothe, C.*, Det christelige Ægteskab, Prædiken. Kbh. 1860.
- Rudelbach, A. G.*, Prædiken for Nordens tappre Sønner, som drage ud i Leding. Kbh. 1848.
- Scharling, P.*, Afskedsprædiken holdt i Ærøskjøbings Kirke 1872.
- Schleiermacher, F.*, Prædikener om det christelige Huusliv, overs. af C. Winther. Kbh. 1839.
- Taler ved Sognepræst J. Chr. Schmidts 50-Aars Embedsjubilæum i Uth Kirke 1882.
- 7 Sørgetaler af *N. Secher, J. C. Schmidt, J. C. Faber* og *L. O. Faber* over Fru Pastorinde Zahrtmann, Enkegrevinde Frijs og flere. Hors. 1859—82.
- Tetens, P.*, Kirkelige Lejlighedstaler. Hors. 1845.
- Thorvaldsens Bisættelse den 30. Marts 1844. Kbh.
- Vidnesbyrd fra Herrens Huus, Prædikener saml. af Fenger og Birkedal, D. 1—2. Kbh. 1847.
- Wolff, A. A.*, Tvende Prædikener i Anledn. af Kong Frederik den Syvendes Død og Bisættelse holdte i Synagogen den 21. Nov. og den 19. Dec. 1863. Kbh.

104.

- Assens, O. S.*, Lærebog i den bibelske Historie. Kbh. 1865.
— Mindre Lærebog i den bib. Hist. Kbh. 1871.
- (*Balle*) Lærebog i den evang.-christelige Religion. Kbh. 1840.
- Huus, R. R.*, Anmærkninger til Luthers Katekismus ved C. F. Balslev. Kbh. 1866.
- Jensen, J.*, Haandbog til Brug ved Underviisningen efter Balslevs „Lærebog“. Kbh. 1867.

105.

Allgemeines Gesangbuch zum öffentl. und häusl. Gebrauche in

den Gemeinden der Herzogth. Schleswig u. Holstein
gewidmet. Schlesw.

Til Brug ved Morgensang i Skoler, saml. af H. H. Lefolii.
Vib. 1878.

Filosofi.

107.

Lehmann, A., Hypnosen. Kbh. 1890.

Nicolaus Notabene o: *S. A. Kierkegaard*, Forord. Kbh. 1844.

Rüschbrigh, B., Praenotiones philosophicae. Hafn. 1775.

Schulze, J., Erläuterungen über des Herrn Prof. Kant Critik der
reinen Vernunft. Königsb. 1791.

Æsthetik.

108.

Monrad, M. J., Literaturen og dens Dele. Pgr. Krist. 1876.

Pöhlitz, K. H. L., Lehrbuch der teutschen dichterischen Schreibart.
Halle 1827.

Undervisningsvæsen.

109.

Vor Ungdom, Tidsskrift for Opdragelse og Undervisning, udg.
af Trier og Voss. Kbh. 1889.

Brammer, G. P., Lærebog i Didactik og Pædagogik. Kbh. 1838.

Fogh, C., Et Par Ord om Friskolen i Amerika og den danske
Folkeskole. Kbh. 1854.

Niemeyer, A. H., Grundsætninger for Opdragelse og Under-
viisning, overs. af F. H. Guldberg, D. 1—2. Kbh. 1801.

110.

Aarbøg for Kjøbenhavns Universitet, den polytekniske
Lærestanstalt og Kommunitetet, for det akad. Aar
1885—86, med Sagregister for 1881—86, udg. af C. Goos.
Kbh. 1888.

— — for 1886—87. Kbh. 1889.

Samling af de for Universitetets Legater gjældende Be-
stemmelser. Kbh. 1890.

Universitets- og Skole-Annaler, 3dje aarg. 1888. Krist. 1889.

111.

Allmän uppfostran; styrelse och undervisning vid goss-skolan
i Hazelwood, öfvers. från engelsk. Stockh. 1828.

- Berättelse om Statens allmänna läroverk för gossar,
1882—83. Stockh. 1888.
- Tredivte Beretning om Idiotanstalten paa Gamle Bakkehus
ved Kjøbenhavn, 1888—89.
- Dalsjö, M.*, Lärarebildningen vid tyska universitetet, reseberättelse.
Stockh. 1888.
- Fogh, C.*, Et Indlæg i Skolesagen. Kbh. 1860.
- Henrichsen, A. J. F.*, Ueber die Verbindung der Gelehrtenschulen
und der Realschulen zu Realgymnasien. Schlesw. 1850.
— Der Schule Einheit. Schlesw. 1850.
- Kajerdt, R.*, En skolfråga för dagen. Pgr. Westervik 1881.
- Lübker, F.*, Die Organisation der Gelehrtenschule. Lpz. 1843.
- Møde i Aarhus af Lærere ved de jydsk lærde Skoler 1858.
- Meddelelser ang. de lærde Skoler i Kongeriget Danmark
for Aaret 1888, udg. af A. F. Asmussen. Kbh. 1889.
- Regnskabsberetninger for Sorø Akademi og det lærde
Skolevæsen for 1888—89. Kbh.
- Simonon, L.*, Blinde und Blinden-Unterricht, aus d. Franz. übers.
Schlesw. 1861.
- Verhandlungen Norddeutscher Schulmänner in Schleswig 1842.
Schlesw. 1843.
— in Eutin 1844. Wism. 1845.
- Widholm, A. E.*, Några anteckningar om rektorkonferenserna i
Preussen. Pgr. Helsingb. 1888.

112.

- Bekkevold, F.*, Om undervisningen i fransk ved Gjertsens skole.
Pgr. Krist. 1879.
- Bonn, M. J.*, Grundzüge einer allgemeinen Methode zum Sprechen u.
Schreiben aller todten u. lebenden Sprachen. Aachen 1853.
- Ludwig, J. L.*, Schreib- u. Leselehrer, nebst Geschichte, Kritik
und Eintheilung aller Lesemethoden. Nürnberg. 1836.
- Opgaver ved den skriftlige del af klassisk examen artium
1859—83. Pgr. Frederikshald 1884.
- Stieve*, Über die Ruthardt'sche Methode. Pgr. Münster 1849.

113.

- Blom, H.*, Om nogle Undervisningsfags Forhold til Kristendommen.
Pgr. Frederikshald 1876.
- Fasting, G.*, Hvad bør der læres i Middelskolen om de gamle
Folks Religion? Pgr. Krist. 1876.
- Lefolii, H. H.*, Om Kristendomsundervisningen, et Brevskifte.
Pgr. Viborg 1889.

118.

Dessau, D., Beretning om det nordiske Gabelsberger-Stenografmøde i Kbh. 1888.

119.

Henrichsen, A. J. F., Des Gymnasiums Weg u. Ziel. Altona 1855.
Kofoed-Hansen, H. P., Om Fædrelandskjærlighedens Natur og indre Berettigelse. Odense 1845.

Tryde, E., Tale i Selskabet for Efterslægten 1839. Kbh.

120.

Programmer til Examen fra Landets lærde Skoler og Realskoler for 1889.

Berg, C., Mit Arbejde fra 1864—89. Pgr. Frederiksborg 1889.

123.

Programmer til Examen fra norske og svenske lærde Skoler og Realskoler for 1888.

Tilbageblik paa de 25 aar 1863—88. Pgr. Krist. Aars og Voss's Latin- og Realskole 1888.

Ahlén, A., Kristianstads Högre Allm. Läroverks historiska museum. Pgr. Krist. 1879.

Arcadius, C. O., Anteckningar ur Vexjö Allm. Läroverks häfder till år 1724. Pgr. Wexjö 1888.

Brolén, C. A., Vesterås högre läroverks stipendiefonder. Pgr. Vestmanland 1887.

Eurenus, M. C. J., Katalog öfver den kultur-historisk-etnografiska afdelningen af Malmö Museum. Pgr. Malmö 1888.

Fredholm, K. A., Stipendieförfatningar vid Luleå allm. läroverk. Pgr. Norrbotten 1885.

Kardell, S., Några upplysningar om Frösö Trivialskola. Pgr. Östersund 1871.

Nylander, K. U., Kort öfversigt öfver Fjellstedtska skolans förflutna verksamhet. Pgr. Upsala 1887.

Sjöberg, G., Bidrag till Nya Elementarskolans historia II. Pgr. Stockh. 1885.

Strömberg og *Phragmén*, Om Örebro läroverks stipendiefonder. Pgr. Örebro 1860 og 86.

Wåhlén, C. L., Några blad ur Malmö Allm. Läroverks arkiv. Pgr. Malmö 1884.

Mathematik.

125.

Maanedsskrift for den elementære Mathematik, red. af Foldberg og Baumann, Aarg. 4. Kbh. 1889.

- Grant, P. B.*, Anfangsgründe der Arithmetik, Geometrie u. Trigonometrie. Erfurt 1756.
- Grube, F.*, Zur Geschichte des Problems der Anziehung der Ellipsoide 1—2. Pgr. Schlesw. 1883 og 88.
- 126.
- Bjorn, H. O.*, Lærebog i Arithmetiken, Curs. 1—3. Odense 1820 (i 1 B.)
- Eliassen, A.*, Af et Manuskript til en Lærebog i Arithmetik. Pgr. Krist. 1876.
- Holst, E.*, Anmerkninger til O. G. Brochs arithmetik. Pgr. Krist. 1883.
- Matthiessen, L.*, Die algebraischen Methoden der Auflösung der litteralen quadratischen, cubischen und biquadratischen Gleichungen, Th. 2. Pgr. Husum 1866.
- Meier, J. N.*, Almindelig Hovedregning. Kbh. 1856.
— Praktisk Regnebog, Curs. 2. Kbh. 1857.
- Melander, K.*, Bidrag till en elementär framställning af potentialläran. Pgr. Falun 1887.
- Møller, C. F. C.*, Læren om Tal. Kbh. 1873.
- Schneekloth, H.*, Opgaver til Hovedregning. Kbh. 1841.
- Stenberg, L.*, Tabulæ logaritmici integralis, pars III. Pgr. Malmö 1871.
- 127.
- Bauer, R. W.*, Samling af matematiske Opgaver (Geom., Stereom. og Trigon.) Kbh. 1856.
- Bjørlykke, K. O.*, Geometrisk opgavebog, H. 1—2. Krist. 1890. 4°.
- Boije af Gennäs, C. O.*, Undersökning af tredjegradskurvan
$$y^2 = x^2 \cdot \frac{3a - 2x}{a + 2x}$$
 Pgr. Göteb. 1880.
- Catalan, E.*, Traité élémentaire de géométrie descriptive, partie 1—2 (avec planches). Paris 1875.
- Hedelius, E.*, Euklidis 2dra bok, metoden „på linien“. Pgr. Göteb. 1888.
- Johnsen, F. W.*, Geometriske Tegneopgaver, Del 1: plangeom. Opgaver. Odense 1888.
- Møller, C. F. C.*, Læren om Rumstørrelser, Del 1: Plangeometri. Kbh. 1870.
- Schmidt, M. R.*, Plantrigonometri. Hors. 1861.
- Seidelin, C.*, Forelæsninger over Deskriptivgeometri (med Tegninger). Kbh. 1886.
- Steen, A.*, Begyndelsesgrunde i analytisk Plangeometri. Kbh. 1854. 4°.
- Svendesen, A.*, Matematikkens ABC, Definitioner og Opgaver. Helsingør 1890.

Naturvidenskab.

129.

Tidsskrift for Physik og Chemi, udg. af A. Thomsen
o. a., Aarg. 28. Kbh. 1889.

130.

Frick, J., Die physikalische Technik. Brschw. 1856.

133.

Hiortdahl, T., Kortfattet lærebog i organisk kemi. Krist. 1889.

Petersen, E., Vanadinet og dets nærmeste Analoger. Kbh. 1888.
(Drdsp.)

134.

Kohl, T., Banebestemmelse over 50 Stjernesked. Odde 1886.

Nieuw verbeterd Nieroper Graed-boek. t'Amsterdam 1706.

Petersen og Forchhammer, Astronomi. Kbh. 1889.

Schiellerup, H. C. F. C., Populær Astronomie (med Atlas). Kbh. 1855.

137.

Botanisk Tidsskrift, red. af H. Kiærskou, B. 17, H. 1—2.
Kbh. 1888.

Backman og Holm, Början till Elementarflora öfver Westbottens
och Lapplands Fanerogamer och Bräkenartade växter.
Pgr. Luleå 1875.

Lange og Rostrup, De danske Foderurter. Kbh. 1871.

Lindeberg, C. J., Hieraciologiska bidrag I. Pgr. Göteborg. 1882.

Neuman, L. M., Berättelse öfver en resa till Danmark (botan.)
Pgr. Sundsvall 1888.

138.

Berg, J. N., Dyrerigets Naturhistorie. Kbh. 1888.

Entomologiske Meddelelser, udg. af F. Meinert, B. 2, H. 1—3.
Kbh. 1889.

Poulsen, V. A., Anatomiske Studier over Eriocaulaceerne. Kbh.
1888. (Drdsp.)

Sorensen, H. L., Kortfattet Lærebog i Dyrerigets Naturhistorie.
Krist. 1889.

Lægevidenskab.

139.

Godskesen, N. H., Om Lidelser i Chorda tympani og Plexus
tympanicus. Kbh. 1888. (Drdsp.)

Langgaard, J. P., Beretning om det orthopædiske Instituts Virk-
somhed fra 1834—1844. Kbh.

- Müller, E.*, Om Arthrectomia genus ved tuberkuløs Arthritis. Kbh. 1889. (Drdsp.)
Rovsing, T., Om Blærebetændelsernes Ætiologi. Kbh. 1889. (Drdsp.)
With, C. E., Pathogenesen og Behandlingen af de i høire Fossa iliaca forekommende Betændelser. Pgr. Kbh. Univ. 1889. 4°.

Tekniske og økonomiske Videnskaber.

140.

- Hedeselskabets Tidsskrift, red. af C. Dalgas, Aarg. 11. Aarh. 1889.
Paton, J., Om Jernbanerne i Jylland og Slesvig. Kbh. 1856.
Weisbach, J., Der Ingenieur, Sammlung von Tafeln, Formeln u. Regeln etc. Brschw. 1860.

2. Discipelbibliotheket.

Bibliotheket har i Aar haft følgende Tilvæxt:

- Andersen, A.*, Fra Planternes Verden.
Andresen, A., Charles Dickens Levned.
Bloch, C., Udvalg af hans Kunst og lidt om ham selv.
Budde, L., Tre Smaafortællinger.
Feddersen, A., Paa islandsk Grund.
Feilberg, H. F., Dansk Bondeliv.
Ibsen, H., Vildanden.
Mariager, P., Magthaveren paa Rhodos.
Reuter, F., Hans Durchlaughtighed.
Ranning, J. C., Hauch.
Thoresen, M., Billeder fra Midnatsolens Land.
Tolstoy, L., Kosakkerne.

Udtog af Discipelbibliothekets Regnskab.

(Juni 1889—Juni 1890.)

Indtægt:

Kassebeholdning fra forrige Aar	107	72	77	62
Renter	2	—	13	—
Deltagernes Bidrag	71	—	"	—
Salg af Kataloger	"	—	60	—
Penge fundne i Skolegaarden	"	—	63	—

182 72 13 62

Udgift:

Nye Bøger	13	<i>Sk</i>	40	<i>Sk</i>
Indbinding (herunder Reparationer)	18	—	65	—
Trykning af Regningsblanketter	3	—	"	—
	35	<i>Sk</i>	05	<i>Sk</i>
Altsaa Kassebeholdning 147	<i>Sk</i>	08	<i>Sk</i>	

VIII. Udtog af Skolens Regnskaber

for Finansaaret fra 1. April 1889 til 31. Marts 1890.

A. Den egentlige Skolekasse.

	Indtægt:		<i>Sk</i>	<i>Sk</i>
1. Renter af Skolens Kapitalformue.....	188	"		
2. Tiendeindtægter	3,112	47		
3. Horsens Kirkers Bidrag	200	"		
4. Skolekontingenter.....	11,838	70		
5. Stipendieoverskudsfondens Bidrag	3,000	"		
6. Af Svanes Legat.....	2,000	"		
7. Tilskud fra den almindelige Skolefond.....	17,900	18		
	Summa Indtægt	38,239	35	
	Udgift:		<i>Sk</i>	<i>Sk</i>
1. Lærernes Lønninger.....	24,169	33		
2. Honorar for Inspektion og Tilsyn med Bogsaml.	300	"		
3. Pedellens Løn	600	"		
4. Vederlag til Lærere for Tab af Andel i Skole- pengene.....	48	"		
5. Lønningstillæg til Lærerne.....	3,613	50		
6. Timeundervisning	4,618	"		
7. Pension.....	604	20		
8. Tilskud til Bibliotheket og videnskabelige Appa- rater	699	65		
9. Bygningernes aarlige Vedligeholdelse.....	542	7		
10. Sammes Hovedstandsættelse.....	408	25		
11. Lejeafgift af Skolelokale	80	"		
12. Inventariets Vedligeholdelse.....	518	6		
13. Brændselsfornødenheder	699	20		
	Lateris	36,900	26	

	ℳ	Ør
Transport	36,900	26
14. Belysningsforødenheder.....	65	60
15. Skatter og Afgifter.....	309	14
16. Regnskabsføringen.....	600	„
17. Forskjellige løbende Udgifter:	ℳ	Ør
a. Rengjøring.....	434	20
b. Porto, Protokoller, Skrivematerialier og til Afskrivning.....	351	66
c. Programmer og Skolehøjtideligheder	333	10
d. Andre Udgifter.....	38	28
	1,157	24
18. Disciplenes Indøvelse i Skydevaabens Brug.....	194	15
19. Decisionsposters Berigtigelse	10	19
Summa Udgift	39,236	58
Sammenholdes hermed Indtægten	38,239	35
viser sig en Kapital-Tilbagegang af.....	997	23
men da den kontante Beholdning, der overførtes fra forrige Finansaar, beløb.....	1,744	06
var der ved Aarets Slutning et Overskud i den egentlige Skolekasse af.....	746	83

B. Legaterne til Skolens Bibliothek.

	ℳ	Ør
Indtægt:		
1. Renter	5	96
2. Jordleje	209	83
3. Teilmanns Legat.....	40	„
4. Skolekassens Tilskud	699	65
Summa Indtægt	955	44
Udgift:		
1. Indkjøbte Bøger og disses Indbinding.....	880	80
2. De fysiske og naturhistoriske Samlinger.....	74	64
Summa Udgift, der er lig Indtægten	955	44

C. Flensborgs Legat.

	ℳ	Ør
Indtægt:		
1. Renter	5	36
2. Jordleje	208	„
Summa Indtægt	213	36

	Udgift:	ℳ	Ⓕ
Indkjøbte Bøger		267	28
Sammenholdes hermed Indtægten		213	36
viser sig en Tilbagegang for Aaret af		53	92
men da Legatets kontante Beholdning fra forrige Finansaar udgjorde		55	31
var Kassebeholdning den 31. Marts 1890 altsaa		1	39

D. Stipendiefonden.

	Indtægt:	ℳ	Ⓕ
Renter af Fondens Kapitalformue		927	60
Udgift:			
Overført til Stipendie-Overskuds-fonden		927	60

E. Stipendie-Overskuds-fonden.

	Indtægt:	ℳ	Ⓕ
1. Renter af Fondens Kapitalformue		4,982	87
2. Tiendeindtægter		1,146	58
3. Indtægter af Legater		1,040	"
4. Afgiften fra Hansted Hospital		452	50
5. Overført fra Stipendiefonden		927	60
Summa Indtægt		8,549	55
Udgift:			
1. Bidrag til Skolekassen		3,000	"
2. Do. til 2 Enker i Horsens		80	"
3. Udbetalte Stipendier for Finansaaret		1,615	33
4. Understøttelse til 12 Studerende		2,050	"
5. Davidsens Legat til 2 Disciple		40	"
6. Skatter af Tiende		7	54
7. Regnskabsførerens Procenter		170	99
Summa Udgift		6,963	86
Sammenholdes hermed Indtægten		8,549	55
fremkommer som Overskud for Finansaaret		1,585	69
samt hertil Fondens kontante Beholdning fra forrige Finansaar		2,720	75
Af disse		4,306	44
er Fondens Kapitalformue forøget ved	ℳ Ⓕ		
Prioritetslaan med	600	"	
og ved oplagt Sparekasserente	93	79	
følgelig udgjorde Kassebeholdningen d. 31. Marts 1890		693	79
		3,612	65

Afgangs- og Aarsprøverne i 1890.

Skriftlig Prøve.

Tirsdag den 10de Juni.

- 8—12. VI. Dansk Stil 4—8. IV Rr. Prakt. Regning.
(fri Opgave).
IV S. } Dansk Stil.
IV Rr. }

Onsdag den 11te Juni.

- 8—12. VI. Latinsk Version.
IV S. } Arithmetik.
IV Rr. }

Torsdag den 12te Juni.

- 8—12. VI. Fransk Stil. 4—8. IV Rr. Engelsk Ver-
sion.
IV S. } Geometri.
IV Rr. }

Fredag den 13de Juni.

- 8—12. VI. Dansk Stil (bunden Opg.)
IV S. Latinsk Stil.

Torsdag den 26de Juni.

- 4—7. III R. Praktisk Regning.

Fredag den 27de Juni.

- 8—12. V. Dansk Stil 4—8. V. Latinsk Version.
(bunden Opg.)
8—11. III S. Latinsk Stil. 4—7. III S. } Arithmetik.
III R. Eng. Version. III R. }
II S. Arithmetik. II S. Latinsk Stil.
II R. Dansk Stil. II R. Arithmetik.
I S. Arithmetik. I S. Latinsk Stil.
I Rr. Dansk Stil. I Rr. Arithmetik.

Lørdag den 28de Juni.

8—12. V. Fransk Stil.	4—8. V. Dansk Stil (fri Opg.)
8—11. III S. } Geometri.	4—7. III S. } Dansk Stil.
III R. }	III R. }
II S. Dansk Stil.	II S. Geometri.
II R. Geometri.	II R. Tysk Version.
I S. Dansk Stil.	I S. Geometri.
I Rr. Geometri.	I Rr. Tysk Version.

Mundtlig Prøve.**Mandag den 16. Juni.**

I Sangsalen.

3. VI. Græsk.

Tirsdag den 24. Juni.

I Sangsalen.

I Klasseværelse IV S.

8. VI. Engelsk.

8. IV M. Matematik.

3. IV Rr. Engelsk.

Onsdag den 25de Juni.

I Sangsalen.

8. IV S. Geografi.

4. IV Rr. Geografi.

Torsdag den 26de Juni.

I Sangsalen.

I Klasseværelse IV S.

8. VI. (8 Ex.) Historie.

8. IV S. (6 Ex.) } Tysk.

4. VI. (5 Ex.) Historie.

11. IV S. (6 Ex.) }

Fredag den 27de Juni.

I Sangsalen.

8. IV Rr. (6 Ex.) } Historie.

11. IV Rr. (5 Ex.) }

Lørdag den 28de Juni.

I Sangsalen.

8. IV S. (6 Ex.)	} Historie.
11. IV S. (6 Ex.)	

Mandag den 30te Juni.

I Sangsalen.

I Klasseværelse V.

8. III S. Græsk.	10 ^{1/2} .	III S. }	} Religion.
10. II S. a. }	12 ^{1/2} .	III R. }	
12. II S. b. }			

I Klasseværelse IV S.

I Klasseværelse III.

8.V. Dansk og Oldnordisk.	8. I S. Tysk.
12. I Rr. Geometri.	11. II R. Engelsk.

Tirsdag den 1ste Juli.

I Sangsalen.

I Klasseværelse V.

8. IV Rr. (8 Ex.)	} Natur- lære.	8. III S. }	} Historie.
11. IV Rr. (3 Ex.) + IVM.		11. III R. }	

I Klasseværelse IV S.

I Klasseværelse III.

8. II S b. }	} Religion.	8. I S. Latin.
10. II S a. }		
12. I Rr. Geografi.		

Onsdag den 2den Juli.

I Sangsalen.

I Klasseværelse V.

8. IV S. Græsk.	8. V. Historie.
2. IVM + Privat. Latin.	2. IV Rr. Matematik.
5. IV S. Privat. Græsk.	

I Klasseværelse IV S.

I Klasseværelse III.

8. II R. Geometri.	8. III S. Latin.
11. I R. Fransk.	12. I S. Fransk.

I Naturhistorieklassen.

12. II S a. }	} Naturhistorie.
2. II S b. }	

Torsdag den 3die Juli.

I Sangsalen.	I Klasseværelse V.
8. VI. Naturlære.	8. II S. b. } Tysk.
4. IV. spr. Mathematik.	10. II S. a. }
	4. IV Rr. Dansk.
I Klasseværelse IV S.	I Klasseværelse III.
12. I Rr. Arithmetik.	8. III S. } Dansk.
	11. III R. }
	1. III R. Tysk.
I Naturhistorieklassen.	
8. II R. Naturhistorie.	
11. I S. Arithmetik.	

Fredag den 4de Juli.

I Sangsalen.	I Klasseværelse V.
8. VI. (8 Ex.) } Dansk og	8. V. Græsk.
4. VI. (5 Ex.) } Oldnordisk.	4. IV R. Fransk.
I Klasseværelse IV S.	I Klasseværelse III.
8. I S. Geografi.	8. II S. a. } Arithmetik.
11. II R. Historie.	10. II S. b. }
I Naturhistorieklassen.	
8. III S. } Naturhistorie.	
10. III R. }	
12. I Rr. Naturhistorie.	

Lørdag den 5te Juli.

I Sangsalen.	I Klasseværelse V.
8. VI. (8 Ex.) } Fransk.	8. IV S. spr. Latin.
4. VI. (5 Ex.) }	
I Klasseværelse IV S.	I Klasseværelse III.
8. I S. Geometri.	8. I Rr. Engelsk.
10. III S. } Arithmetik.	12. II R. Tysk.
12. III R. }	
I Naturhistorieklassen.	
8. II S. b. } Geometri.	
10. II S. a. }	

Mandag den 7de Juli.

I Sangsalen.		I Klasseværelse V.	
8. VI. (7 Ex.)	} Latin.	8. V.	Fransk.
3. VI. (6 Ex.)		12. II R.	Fransk.
I Klasseværelse IV S.		I Klasseværelse III.	
8. I Rr.	Historie.	11. III S.	} Geografi.
10. II S. a.	} Geografi.	1. III R.	
12. II S. b.			
I Naturhistorieklassen.			
8. I S.	Naturhistorie.		
5 ¹ / ₂ .	IV S. (7 Ex.) Naturhistorie.		

Tirsdag den 8de Juli.

I Sangsalen.		I Klasseværelse V.	
8. V.	Naturlære.	8. II S. b.	} Historie.
		10. II S. a.	
		12. I S.	Historie.
I Klasseværelse IV S.		I Klasseværelse III.	
8. I Rr.	Tysk.	8. IV M.	} Engelsk.
11. II R.	Arithmetik.	III M.	
		III R.	
		12. III S.	Tysk.
I Naturhistorieklassen.			
8. IV S.	(5 Ex.) } Naturhistorie.		
	IV Rr.		

Onsdag den 9de Juli.

I Sangsalen.		I Klasseværelse V.	
3. IV Rr.	(6 Ex.) } Tysk.	3. I Rr.	Dansk.
5. IV Rr.		(5 Ex.)	
I Klasseværelse IV S.		I Klasseværelse III.	
3. II R.	Dansk.	4. III S.	} Geometri.
		5 ¹ / ₂ . III R.	
I Naturhistorieklassen.			
3. II S. a.	} Fransk.		
5. II S. b.			

Torsdag den 10de Juli.

I Sangsalen.		I Klasseværelse V.	
8. IV S. (6 Ex.)	} Fransk.	8. V. Engelsk.	} Naturlære.
11. IV S. (6 Ex.)		12. I S. Dansk.	
I Klasseværelse IV S.		I Klasseværelse III.	
8. II R. Religion.	} Dansk.	8. III M.	} Naturlære.
10 ^{1/2} . II S. b.		III R.	
12. II S. a.		12. I Rr. Religion.	

Fredag den 11te Juli.

I Sangsalen.		I Klasseværelse V.	
8. V. Latin.	} Fransk.	8. III S.	} Naturlære.
		10. III R.	
I Klasseværelse IV S.		I Klasseværelse III.	
8. II R. Geografi.		8. I S. Religion.	

Onsdag den 9de Juli Kl. 10 prøves de indmeldte Disciple.

Lørdag den 12te Juli Kl. 10 afholdes Translokationen.

Mandag den 18de August Kl. 9 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver, der har Interesse for Skolen og Undervisningen, indbydes til at overvære Examen og Translokationen.

Horsens lærde Skole, i Juni 1890.

A. Neergaard.

Fortegnelse

over

de Bøger, der skulle bruges i Skoleaaret 1890-91.

I.

- Dansk.* Agerskov, Nørregaard og Strøms Læsebog, 4de Afd. Bojesens Sproglære. Müllers Opgaver. H. V. Rasmussens Fortællende Digte.
- Tysk.* Kapers tyske Læsebog for Mellemklasser. Iversens Grammatik. Kapers Stiløvelser I.
- Fransk.* Jungs franske Elementarbog. Garrigues' Grammatik. Michelsens Stiløvelser I.
- Religion.* Balslevs Lærebog. Assens' mindre Bibelhistorie. Det nye Testamente.
- Historie.* Blochs Lærebog for Realskoler, 1ste D. Et historisk Atlas. Jørgensens histor. Tabeller.
- Geografi.* Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas, f. Ex. Erslevs eller Hveisels.
- Mathematik.* Jul. Petersens Arithmetik og Geometri. Meiers Regnebog II.
- Naturhistorie.* Lützens Zoologi Nr. 2 (nyeste Udg.) Naturhistorisk Atlas.
- I S. særskilt. Kern og Krebs' Læsebog. Madvigs Grammatik. Iversens Stiløvelser.
- I Rr. særskilt. Listovs eng. Ledetraad I. og II.
-

II.

- Dansk.* Agerskov, Nørregaard og Strøms Læsebog, 5te Afd. Bojesens Sproglære. Arentzen og Thorsteinssons nord. Mythologi. H. V. Rasmussens Fortællende Digte.
- Tysk.* Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser. Iversens Grammatik. Kapers Stiløvelser I.
- Fransk.* Kapers og Cohen: Fransk Læsebog. Garrigues' Gram. Michelsens Stiløvelser I. Pios franske Ord til Udenadslæren.

- Religion.* Balslevs Lærebog. Assens' Bibelhist. Det nye Testamente.
- Historie.* Blochs Lærebog for Realskoler, 1ste Del. Et historisk Atlas. Jørgensens histor. Tabeller.
- Geografi.* Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas, f. Ex. Erslevs eller Hveisels.
- Mathematik.* Jul. Petersens Arithmetik og Geometri. Meiers Regnebog II. Buchwald og Steenbergs Konstruktionsbog I.
- Naturhistorie.* Lützens Zoologi Nr. 2 (nyeste Udg.). V. A. Poulsens Botanik.
- II S. særskilt. Kern og Krebs' Læsebog. Cæsar d. b. Gallico. Blochs Ovid. Madvigs Gram. Iversens Stiløvelser.
- II R. særskilt. Listovs Ledetraad, 2den Afdeling. Sammes engelske Læsestykker, 1ste Afdeling.

III.

- Dansk.* Bojesens Sproglære.
- Tysk.* Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser. Iversens Grammatik. Kapers Stiløvelser II.
- Fransk.* Jungs Læsebog for Mellemlklasser. Garrigues' Grammatik. Michelsens Stiløvelser I og II. Pios franske Ord til Udenadslæren.
- Religion.* Balslevs Lærebog. Assens' Bibelhist. Det nye Testamente.
- Historie.* Blochs Lærebog for Realskoler, 1^e-2. Del. Et hist. Atlas. Jørgensens histor. Tabeller.
- Geografi.* Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas, f. Ex. Erslevs eller Hveisels.
- Mathematik.* Jul. Petersens Arithmetik og Algebra I & II. og Geometri. Buchwald og Steenbergs Konstruktionsbog II.
- Naturhistorie.* Lützens Zoologi Nr. 2 (nyeste Udg.). Vaupells Botanik.
- III Rr. særskilt. Hansen og Magnussens Eng. Læsebog for Real- og Latinskolens højere Klasser. Løkkes mindre Grammatik. Marryat: The children of the new forest. Hansen og Magnussens Opg. t. eng. Versioner. S. Müllers Haandbog. Ellingers Naturlære. Christensens Regnebog for Realskolernes øverste Klasser. Dorphs græsk-rom. Mythologi.
- III S. særskilt. Cæs. d. b. Gall. Blochs Ovid. Ciceros Taler ved Madvig. Madvigs Grammatik. Iversens Stiløvelser. Bergs.

- Forskole og Grammatik. Sechers Mythologi. Levy og Velschow, Græsk Læsebog. Borrings Études litt.
- III M. særskilt. Hansen og Magnussens Eng. Læsebog for ældre Begyndere I. med Glossarium. Ellingers Naturlære. Sechers Mythologi.
-

IV.

- Dansk.* Rønnings danske Litteraturhistorie.
- Tysk.* Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser. Iversens Grammatik. Kapers Stiløvelser II.
- Fransk.* Borrings Études litt. (nyeste Udg.). Garrigues' Grammatik. Pios Ord til Udenadslæren. Michelsens Stiløvelser II.
- Historie.* Blochs Lærebog for Realskoler, 1—2. Del. Rhodes eller Putzgers histor. Schulatlas. Erslevs histor. Atlas til Norden. Jørgensens histor. Tabeller.
- Geografi.* Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas.
- Mathematik.* Julius Petersens Arithmetik og Algebra I & II og Geometri. En femcifret Logarithmetabel (helst Lalandes). Buchwald og Steenbergs Konstruktionsbog II.
- Religion.* Det nye Testamente.
- IV S. særskilt. Ciceros Taler ved Madvig. Livius 23de Bog. Virgils Æneide 2den Bog. Madvigs Grammatik. Iversens Stiløvelser. Kinchs Antikviteter. Xenophons Anabasis 2den Bog. Homers Odyssee I. Bergs græske Gram. Marmier: Histoires allemandes et scandinaves.
- IV Rr. særskilt. Hansen og Magnussens Eng. Læsebog for Real- og Latinskolens højere Klasser. Løkkes Grammatik. Boysens eng. Digte. Hansen og Magnussens Opgaver til engelske Versioner. S. Müllers Haandbog. Jensens Sætningslære. Prytz' Naturlære.
- IV M. særskilt. Hansen og Magnussens Eng. Læsebog for ældre Begyndere II med Glossarium. Løkkes mindre Grammatik. Prytz' Naturlære.
-

V.

- Dansk og Oldnordisk.* Rønnings Literaturhistorie. Wimmers oldn. Læsebog. Iversens oldn. Grammatik. Dorphs Digterterne. W. Horns Hovedværker II.
- Latin.* Livius 21de og 22de Bog. Cicero Disp. Tuscul. Horats' Oder. Virg. Æn. 1ste Bog. Kinchs Antikviteter.

- Græsk.* Herodot 6te Bog. Homers Odysse 9de—12te Bog.
Lukian ved Gertz. Sechers Mythologi og Kunsthistorie.
- Fransk.* K. Nyrops Lectures françaises 1ste Afd. Garrigues' Grammatik. Giedes Stiløvelser. Michelsens Stiløvelser II.
- Engelsk.* Hansen og Magnussens Eng. Læsebog for ældre Begyndere I med Glossarium. Løkkes mindre Grammatik.
- Historie.* Thriges Lærebog i Oldtidens Historie. Thriges Lærebog i Nordens Historie. Blochs Lærebog for Realskoler. Rhodes eller Putzgers histor. Schulatlas. Erslevs histor. Atlas til Norden. Jørgensens histor. Tabeller. Christensens græske Antikviteter.
- V S. *Naturlære.* Ellingers Naturlære.
- V M. Petersen og Forchhammers mekaniske Fysik. Petersen og Forchhammers Astronomi.

VI.

- Dansk og Oldnordisk.* Sig. Müllers Literaturhistorie. Wimmers oldn. Læsebog. Iversens oldn. Grammatik. W. Horns Hovedværker II.
- Latin.* Horats' Oder og Breve. Ciceros Taler ved Madvig og Disp. Tuscul. Virgils Æn. 3die Bog. Rafns Hovedpunkter af den latinske Literaturhistorie. Kinchs Antikviteter.
- Græsk.* Petersens Anthologi. Platos Apologi. Lukian ved Gertz. Sechers Hovedpunkter af den græske Literaturhist. Sechers Mythologi og Kunsthistorie. Christensens Antikviteter.
- Fransk.* Baruël og Michelsens Franske Prosastykker. Garrigues' Grammatik. Giedes Stiløvelser.
- Engelsk.* Hansen og Magnussens Eng. Læsebog for ældre Begyndere II. med Glossarium. Løkkes Grammatik.
- Historie.* Thriges Lærebog i Nordens Historie. Thriges Lærebog i Oldtidens Historie. Blochs Lærebog for Realskoler. Rhodes eller Putzgers histor. Schulatlas. Erslevs Atlas til Norden. Jørgensens histor. Tabeller.
- Naturlære.* Prytz' Naturlære. Jørgensens Astronomi.

Ved Sangundervisningen skal i alle Klasser benyttes: *Sannes* „200 Træffeøvelser“, tostemmige Fædrelandssange og førstestemmige Sangbøger Nr. 6 og 11, samt „Salmer og Lovsange for Horsens lærde Skole“.

Disciplene anmodes om ikke at skrive deres Navne i de nye Bøger, førend disse ere blevne eftersete af Lærerne.

MEDDELELSER

OM

HORSENS LÆRDE SKOLES

FORBEREDELSESSKOLE

I SKOLEAARET 1889 -- 90.

HORSENS.

FOGHS BOGTRYKKERI.

1890.

Antallet af Forberedelsesskolens Disciple var ved Udgangen af Skoleaaret 1888—89 i alt 39, Af disse 39 Disciple optoges i den lærde Skole 15, dels som studerende Disciple, dels som Realdisciple. Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 22 nye Disciple; i Aarets Løb er der udgaaet 3 og optaget 1. Det nuværende Antal er 44; de anføres her i Bogstavorden. Tillige er Faderens Stilling anført.

II. Klasse.

1. A. S. Andersen (Grosserer A.) 2. A. W. Andersen (Grosserer A.) 3. O. V. P. Christensen (Kjøbmand C.) 4. R. S. Edelmann (Boghandler E.) 5. F. J. Gall (Restauratør G.) 6. H. Hastrup (Distriktslæge H.) 7. A. M. L. Hansen (afd. Tandlæge H.) 8. C. O. Hansen (Dyrlæge H.) 9. C. A. Knudsen (Skrædermester K.) 10. Aa. Møller (Fabrikant M.) 11. H. A. Møller (Suedemester M.) 12. J. Møller (Brændevinsbrænder M.) 13. F. L. A. P. Nielsen (Materialist N.) 14. Aa. Pedersen (Dyrlæge P.) 15. S. C. C. Pedersen (Stationsforvalter P.) 16. A. Petersen (Fabrikant P.) 17. K. A. Petersen (Kjøbmand P.) 18. B. Præstrud (afd. Dyrlæge P.) 19. D. F. J. G. Raun (Fuldmægtig R.) 20. N. S. W. Sihm (afd. Toldassistent S.) 21. F. Thomsen (Forpagter T.) 22. K. J. F. Viinsted (Apotheker V.) 23. C. W. de Wolff (afd. Kjøbmand W.)

I. Klasse.

1. H. Andersen (Grosserer A.) 2. H. P. Brøchner (Handelsagent B.) 3. H. C. Buemann (Malermester B.) 4. E. Danielsen (Kjøbmand D.) 5. E. E. Eriksen (Sadelmager E.) 6. J. Federspiel (Kjøbmand F.) 7. L. Federspiel (Kjøbmand F.) 8. F. C. Frederiksen (Arbejdsmand F.) 9. A. A. Hetebrügge (Kreaturhandler H.) 10. H. Iversen (Kjøbmand I.) 11. A.

K. Jensen (afd. Gaardmand J.) 12. O. Jensen (Landmand J.) 13. G. Lange (Læge L.) 14. J. P. W. Madsen (Kancelliraad M.) 15. J. P. Møller (Restaurator M.) 16. Aa. E. C. Nielsen (Pharmaceut N.) 17. J. Plenge (Overretssagfører P.) 18. E. J. Rasmussen (Formand R.) 19. J. J. Rasmussen (Gaardejer R.) 20. L. P. Rasmussen (Kjøbmand R.) 21. O. C. E. Wraae (Adjunkt W.)

Ved Rektor Iversens Forflyttelse til Frederiksborg lærde Skole blev Undervisningen i Dansk i begge Klasser overtaget af Adjunkt Wraae, i Tysk i I. Kl. af Overlærer Müller, i II. Kl. af Rektor Neergaard. Undervisningen i Geografi i II. Kl. overtog Adjunkt Ottosen.

I de forskjellige Undervisningsfag er i det forløbne Skoleaar (1889—90) følgende læst eller indøvet:

II. Klasse.

Dansk (3 Timer, Wraae). J. Larsens Læsebog, 2den Del, 2. Afd. Det vigtigste af Grammatiken efter Bojesens danske Sproglære; Sauters danske Skriftlæsnings-ABC.

Dansk Stil (4 Timer, Brink). Stilene paa Skolen have været dels Diktat, dels Gjenfortælling. De paa Skolen skrevne Stiles Antal vil beløbe sig til omtrent 90. I Hjemmet er der 30 Gange skrevet Afskrift efter den i Klassen brugte danske Læsebog.

Tysk (4 Timer, Rektor Neergaard). Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne, S. 1—66, 69—77. Kapers Stiløvelser, Stk. 33 og 39—63, og det dertil svarende i Iversens Grammatik.

Fransk (4 Timer, Jacobæus). Jungs Elementarbog 1—64.

Religion (2 Timer, Birch). Efter Balslevs Bibelhistorie: det gamle og det ny Testamente til Kirkens Historie. Efter Balslevs Lærebog: de 10 Bud, den første og anden Trosartikel, Fadervor og Daaben. Nogle Salmer.

Historie (3 Timer, Brink). Klaussens Udtog af Danmarks-historien fra de ældste Tider til Wienerfreden 1864.

Geografi (2 Timer, Ottosen). Granzows lille Geografi (Nr. 4), fra Begyndelsen af Europa, Bogen ud.

Naturhistorie (1 Time, Steenberg). Efter Lützens Zoologi Nr. 2: Pattedyr og Fugle.

Regning (5 Timer, Steenberg og Brink). Efter Meiers Praktisk Regnebog II og Femmers Opgaver i Hovedregning II gennemgaaet Brøkrekning og dennes Anvendelse. Hjemmeopgaver en Gang om Ugen.

Skrivning (2 Timer, Brink). Der er skrevet dels efter Forskrift paa Skoletavlen, dels udvalgte Sætninger af den danske Læsebog.

Gymnastik (1 Time, Martens). Gang- og Løbeøvelser, Springøvelser, Klavreøvelser, forskellige andre Legemsøvelser, samt smaa Mærskture og Boldspil.

Sang (1 Time, Ottosen). I Undervisning i Sang, der er frit Fag for enhver Discipel, have begge Klassers samtlige Disciple paa to nær deltaget. Salmer og Fædrelandssange ere sungne i Kor.

I. Klasse.

Dansk (3 Timer, Wraae). Joakim Larsens danske Læsebog, 2den Del, 1ste Afd. Det vigtigste af Bojesens Grammatik, indtil Sætningslæren. Et Par Digte ere lærte udenad.

Dansk Stil (4 Timer, Brink). Der er paa Skolen skrevet 80 Stile, der i Skoleaarets første Halvdel udelukkende have været Diktatstile, senere dels saadanne, dels korte Gjenfortællinger. I Hjemmet 25 Afskrivningsstile.

Tysk (4 Timer, Müller). Listovs Elementarbog, S. 1—82. Af Iversens Grammatik Artiklerne og de Ord, der deklineres paa samme Maade, Substantivernes Deklination i Hovedtrækkene, personlige Pronominer, Talord og Præpositioner samt Hjælpeverber og de regelmæssige Verber. Kapers Stiløvelser I, St. 1—18.

Religion (2 Timer, Birch). Efter Balslevs Bibelhistorie: af det gamle Testamente til Rigets Deling, af det ny Testamente til Jesu Undergjæringer. Efter Balslevs Lærebog: de 10 Bud og den 1ste Artikel. Nogle Salmer.

Historie (3 Timer, Brink). Klaussens Udtog af Danmarks-historien fra den ældste Tid til Kristian den 3dies Død.

Geografi (2 Timer, Brink). Efter Granzows lille Geografi er læst Europa.

Naturhistorie (1 Time, Steenberg). Pattedyrene efter Lützens Zoologi Nr. 2.

Regning (7 Timer, Brink og Steenberg). I de 4 Timer ere de 4 elementære Regningsarter med benævnte Størrelser indøvede efter Meier: Praktisk Regnebog I. I Hjemmet er regnet en Mængde Opgaver. Femmer: Opgaver i Hovedregning I, fra S. 45 til Slutningen.

Skrivning (2 Timer, Brink). Der er skrevet efter Forskrift paa Skolens Tavle.

Gymnastik (2 Timer, Martens). Som 2den Klasse.

Sang (1 Time, Ottosen). Som 2den Klasse.

Skolepengene for en Discipel, saavel i første som i anden Klasse, ere 7 $\mathcal{R}$ maanedlig. Skoleregningerne udstedes i Slutningen af de enkelte Maaneder og betales enten i den paa-gjældende Maaned Slutning eller i den derpaa følgende Maaned Begyndelse. Kun for Skoleaarets to sidste Maaneder (Juni og Juli) udstedes Skoleregningerne paa en Gang, nemlig hen imod Slutningen af Juni, da Skolens Regnskab skal afsluttes inden Udgangen af Skoleaarets sidste Maaned (Juli Maaned). En Gang i hvert Skoleaar betales i Brændselspenge 4 $\mathcal{R}$, der indbetales ved Udgangen af Oktober Maaned.

De Bøger, der ville blive brugte i Skoleaaret 1889—90, ere følgende:

I begge Klasser: Bojesens danske Sproglære (med et som Manuskript trykt Tillæg), Sauters danske Skriftlæsnings-ABC. — Iversens tyske Grammatik, Kapers Stiløvelser I. — Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus, Balslevs Bibelhistorie, en Salmebog. — Klaussens Udtog af Danmarkshistorien, nyeste Udgave. — Granzows lille Geografi, nyeste Udgave, et Atlas. — Lützens Zoologi Nr. 2. — Et naturhistorisk Atlas. — Sangbog: Sange for Skolen og Hjemmet, udgivne af en Lærerforening.

I 2den Klasse desuden: J. Larsens danske Læsebog, 2den Del, 2den Afd., Müllers Opgaver til Indøvelse af Bojesens danske Sproglære. — Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne. — N. N. Meiers Regnebog II. — Af Disciple, der læse Fransk: Jungs franske Elementarbog.

I 1ste Klasse desuden: J. Larsens danske Læsebog, 2den Del, første Afdeling. — Listovs tyske Elementarbog. — N. N. Meiers Regnebog I.

Aarsprøven.

Den skriftlige Prøve.

II. Klasse.

I. Klasse.

Fredag den 4de Juli.

9—10. Dansk Diktat.

9—11. Dansk Diktat.

11—1. Dansk Stil.

12—1. Dansk Stil.

Lørdag den 5te Juli.

9—12. Regning.

9—12. Regning.

Den mundtlige Prøve.

(Bogstavet a betegner Disciple med ulige Nummere, Bogstavet b Disciple med lige Nummere.)

II. Klasse.

I. Klasse.

Fredag den 4de Juli.

3. a.)
5. b.) Naturhistorie.

Lørdag den 5te Juli.

3. a.)
5. b.) Geografi.

3. a.)
5. b.) Dansk.

II. Klasse.

I. Klasse.

Mandag den 7de Juli.3. a.)
5. b.) Fransk.8. a.)
10. b.) Geografi.**Tirsdag den 8de Juli.**10. a.)
12. b.) Tysk.8. a.)
10. b.) Historie.**Onsdag den 9de Juli.**3. a.)
5. b.) Historie.12. a.)
1 1/2. b.) Naturhistorie.
4 1/2. a.)
6. b.) Religion.**Torsdag den 10de Juli.**8. a.)
9 1/2. b.) Regning.
4 1/2. a.)
6. b.) Religion.8. a.)
10. b.) Tysk.**Fredag den 11te Juli.**8. a.)
10. b.) Dansk.8.)
9 1/2.) Regning.

Onsdag den 9de Juli, Kl. 9, afholdes Prove over de indmeldte Disciple.

Lørdag den 12te Juli, Kl. 9, meddeles Aarsprøvens Udfald, hvorefter Sommerferien begynder.

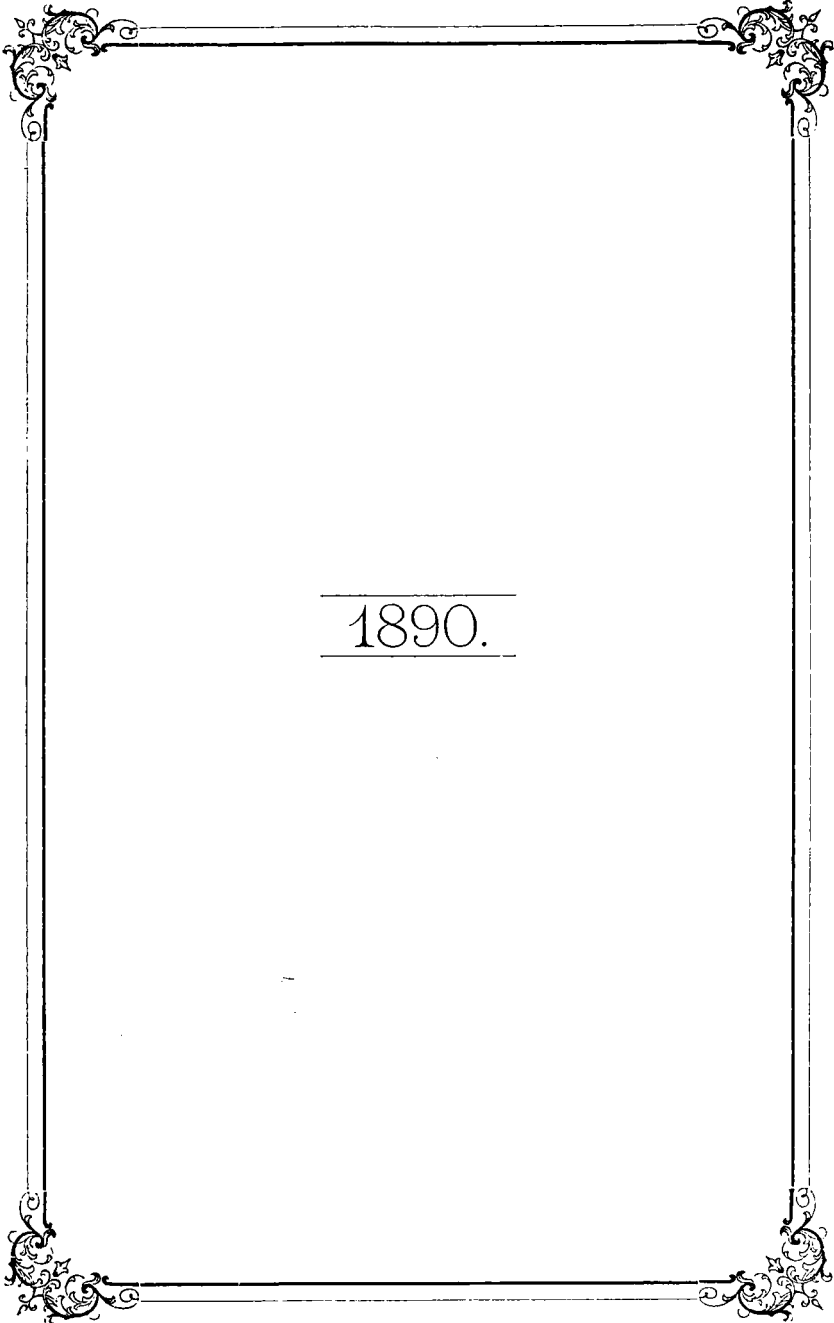
Mandag den 18de August, Kl. 12, begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære Aarsprøven indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver, der interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Horsens, i Juni 1890.

Jacobæus.

Steenberg.

1890.